

DIRVA

THE LITHUANIAN NATIONAL NEWSPAPER

6907 Superior Avenue, Cleveland, Ohio, 44103. Telephone: 431-6344

XLIX

Gegužė — May 13, 1964

Nr. 56

ILIUSTRUOTAS TAUTINĖS MINTIES LIETUVIŲ LAIKRAŠTIS

McNAMARA VĖL VIETNAME

McNAMAROS IR TAYLORO SKUBUS IŠVYKIMAS Į SAIGONĄ SUKELIA ĮTARIMŲ, KAD KARO EIGA REIKALAUJA SKUBAUS SPRENDIMO: PULTI AR PASITRAUKTI. — JAV VISUOMENĖS NUOTAIKOS ESANČIOS TOKIOS, KAD DABARTINĖ ADMINISTRACIJA LABAI NORĖTŲ SPRENDIMĄ NUKELTI PO LAPKRIČIO MĖNESIO RINKIMŲ.

Vytautas Meškauskas

Gynimo Sekretorius Robert S. McNamara šios savaitės pradžioje jau penktą kartą lankėsi Pietų

Vietnamo sostinėje Saigone. Jis ten nuvyko iš Vakarų Vokietijos sostinės Bonnos, kur šalia kitų reikalų tarėsi ir apie didesnę Vakarų Vokietijos įnašą kovai prieš komunizmą Vietname. Vokietija per paskutinius 18 mėnesių Pietų Vietnamui suteikė 70 milijonų DM (17 mil. dolerių) ūkinės pagalbos. Vokiečiai, sakoma, sutinką savo įnašą padidinti.

Sekretorių žadėjo lydėti gen. E. G. Wheeler, kariuomenės štabo viršininkas, tačiau pačią paskutinę minutę tas sumanymas buvo pakeistas ir į Saigoną išvyko pats jungtinių štabų viršininkas gen. Maxwell Taylor. Toks abiejų Gynimo Departamento galvų — civilinės ir karinės — vizitas be abejo vertas dėmesio.

Iš tikro žinios iš Vietnamo nėra geros. United Press International korespondentas Saigone Neil Sheehan taip referavo apie būklę New Yorko leidėjų ir vyr. redaktorių susirinkime:

"Mes pralošime karą Vietnamu. ...Padėtis taip pablogėjo, kad jos negalima pakeisti be masinės amerikiečių intervencijos visoje Indokinijoje, o su tokiu žygiu, mano nuomone, dauguma amerikiečių nenorės sutikti".

Kad įvykių raida eina ta kryptimi, nepaisant visų optimistinių Washingtono administracijos pranašavimų, jau seniai nebuvo paslaptimi nė vienas galvojančiam žmogui. Mes jau ne sykį nurodėme, kad negalima glėbesčius patiemis su komunistais Maskvoje ir kartu norėti, kad kiti mirytų jiems besipriešindami, gerai žinant, kad užtenka tik vieno Maskvos mostelėjimo ir kovos tuojau pat sustotų. Jau vien tas faktas sudaro neįmanomą pasipriešinimui atmosferą.

Už tat šiandien generolo Khano vyriausybė, turėdama savo žinioje netoli 350,000 karių, kuriems "pataria" ir talkininkauja 16,000 amerikiečių patarėjų, negali susidoroti su 40,000 komunistinių partizanų "profesionalų", kuriems padeda apie 100,000 partizanų "mėgėjų". Tai todėl, kad plačios masės, abejodamos amerikiečių laimėjimu, laikosi pasyviai ir žiūri savo interesų dienos metu klauso Saigono vyriausybės, nakties — partizanų.

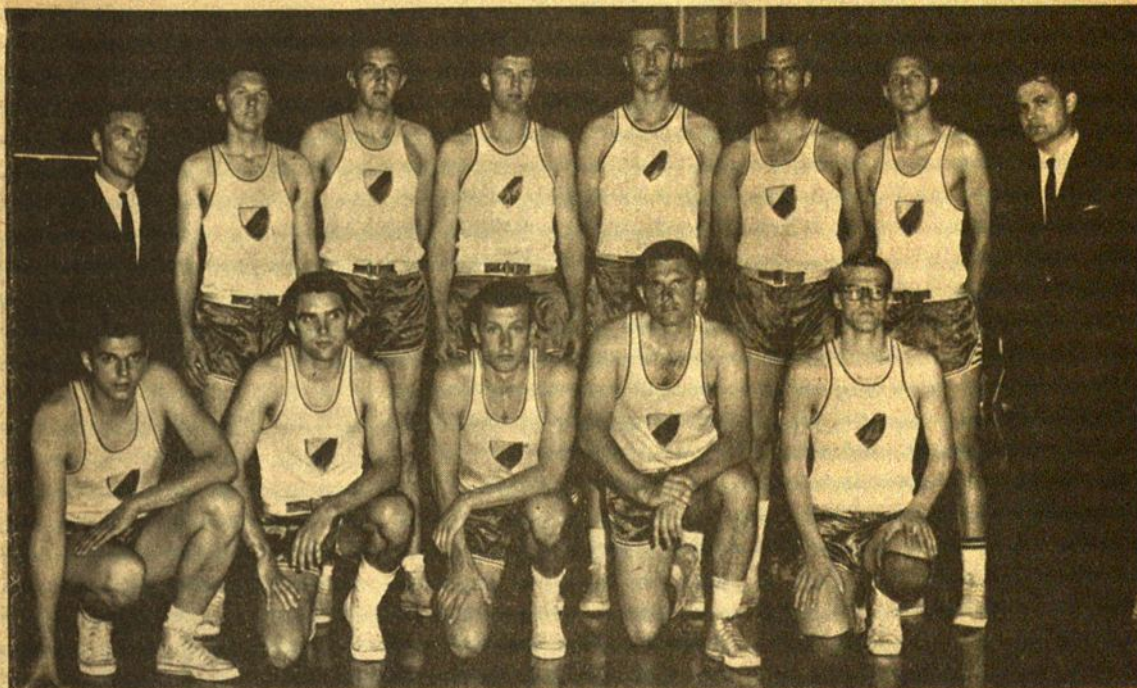
Buvo aiškinama, kad anksčiau Pietų Vietnamą valdė nepopuliari Ngo Dinh giminė, tačiau vietoje jo pastačius jau antrą karinę diktatūrą, padėtis nepagerėjo. Kaip praneša New York Times korespondentas Saigone Peter Grose, budistai, kurių tarlomas

persekiojimas privėdė prie prezidento Diemo ir jo brolio Nhu sušaudymo, (trečiasis brolis Can buvo teismo sprendimu sušaudytas praėjusį penktadienį), dabar vel skundžiasi, kad jie esą persekiojami. Dalis budistų vėl varo propagandą prieš vyriausybę. Įtariama, kad centrinio Vietnamo budistų vadas Thich Tri Quang esąs slapta komunistų sukalbininkas, tačiau Saigono budistų vadas, pats pabėgėlis iš šiaurinio Vietnamo, Thich Tam Chay — esąs vyriausybės šalininkas. Iš viso, budistai neturi savo centrinės vadovybės ir labai sunku susigaudyti, kas kuriuo vardu ten kalba.

Tokiu būdu Washingtono administracija vis daugiau ir daugiau artėja prie lemtingo sprendimo Vietnamu: arba ji turi sutikti su tariama Vietnamo neutralizacija, kas reikštų tik savo "veido išgelbėjimą", arba ji turi ryžtis platinimo masto kariniam veiksmams. Atrodo, kad prezidentas Johnsonas labai nenorėtų kokio nors sprendimo prieš lapkričio mėnesio rinkimus.

Čia reikėtų pastebėti, kad viešosios nuomonės tyrinėtojų duomenimis, JAV visuomenė labai nenorėtų praplėsti karo veiksmų Vietnamu. Už dabartinę politiką laikytis Vietname pasisakytų tik 43% gyventojų, likusieji yra priešingi arba abejingi. Tokiu būdu tautos nuotaikos, su kuriomis reikia skaičiuoti ypač rinkiminiais metais, yra prieš karo praplėtimą.

(Nukelta į 2 psl.)

Lietuvių vyrų krepšinio rinktinė Clevelande laimėjusi rungtynes. Pirmoj eilėje iš kairės: Šilingas, Motiejūnas, Varnas, Čekauskas, Bazėnas, Antrojo eilėje: krepšinio vadovas V. Grybauskas, Jasinskas, Adzma, Jesevičius, Slomžinkas, Skilnikas, Modestavičius ir išvykos į Australiją organizacinio komiteto pirmininkas V. Adamkavičius.

Lietuviai krepšinyje nenugalimi

Praėjusį savaitgalį Clevelande sutelkti geriausi lietuviai, latviai ir estų sportininkai, atvykę į šiaurės Amerikos pabaltiečių olimpinis žaidimus. Šventės rengimu rūpinosi latviai, talkininkaujant lietuviams ir estams.

Didžiausias dėmesys buvo parodytas krepšiniui. Latviai ir estai, žinodami lietuvių užsimojimą aplan-

kyti Australiją, pasistengė Clevelande sutelkti geriausias savo pajėgas. Vyrų krepšinyje lietuvius atstovavo į Australiją vykstantis rinktinės kandidatai: Adzma, Bazėnas, Čekauskas, Jasinskas, Jesevičius, Modestavičius, Motiejūnas, Skilnikas, Slomžinkas, Šilingas ir Varnas. Jiems vadovavo Vyt. Grybauskas. Lietuvių rinktinė įveikė

estus 115:47. Lietuvių ir latvių susitikimas baigėsi 102:89. Mūsų šaliai laimėjo užtikrintai. Tačiau broliai latviai reikšmingai pasipriešino ir paliko gana gerą įspūdį. Lietuvių rinktinėje matėsi nesusižadimas. Ir tai nenuostabu, nes visi žaidikai yra surinkti iš paskirų klubų. Prieš išvyką numatytos treniruotės išlygins visus nesklaidumus.

Lietuviai jauniausi pasiekę pergalę, laimėdami prieš estų ir latvių rinktines. Estai įveikti 100:43, latviai 85:71. Mūsų jaunieji krepšininkai sužaidė pasigerėtinai. Jauniams vadovavo A. Nausėdas.

Vyrų tinklinyje geriausiai pasirodė latviai, įveikdami lietuvių ir estų tinklininkus. Moterų tinklinyje pirmąją vietą užėmė estės, baigmėje, po įtemptos kovos, nugalėjusios lietuvių tinklininkes.

Stalo tenise visas pirmas vietas laimėjo latviai. Lietuviams vienintelę pergalę pelnė Vyt. Nasvytis, laimėdamas pirmąją vietą jaunių klasės vieneto varžybose.

P. Ptr.

GRĮVANTYS BARAKAI IR LIETUVIŠKA GIMNAZIJA

Čia nereikia jokio įrodymo ar aiškinimo. Prieš 10 metų pasta-

(Nukelta į 3 psl.)

VASARIO 16 GIMNAZIJAI REIKIA NAUJŲ KLASIŲ

Balandžio 27 dienos Dirvos numerioje tilpoatsisaukimas, Vasario 16 gimnazijai reikia 50,000 dolerių. Tai didelė suma ir ją sudėti tegali tik visi lietuviai, solidariai atiduodami savąją duoklę. Jeigu būtų aukejama po 100 dol., tai užtektų 500 duosnių mėcenatų, jei būtų skiriama po 50 — jų reikėtų dvigubai daugiau ir t.t. Aišku, kad atsiranda ir atsirastų įvairaus turtingumo ir įvairaus duosnumo aukotojų. Tačiau jiems visiems kyla eilė tų pačių klausimų. Galima klausiti, ar reikalinga Europoje lietuviška gimnazija ir ar veikiančioji gimnazija atlieka jai skirtąjį uždavinį? Galima įdomautis, kokia tų namų ateitis.

GIMNAZIJOS REIKALINGUMAS

Niekas nežino tikslaus Europoje gyvenančių lietuvių skaičiaus, lygiai kaip to nežinoma ir apie Amerikoj įsikūrusiuosius. Apytikriai skaičiuojant tuos, kurie daugiau ar mažiau dalyvauja lietuviškajame gyvenime, minimas 6000-7000 skaičius. Optimistai kai kada kalba net apie 10,000 lietuvių Vokietijoje. Virš 2000 aktyviai dalyvauja bendruomenės

gyvenime, ypač parodydami savo gyvybę Krašto Tarybos rinkimų metu.

Šiuo metu gimnazijoje mokosi 93 lietuviai vaikai. Pirmosios klasės labai gausios. Šiomet įstojo, berods, 20 naujų (rašau berods, nes man išvykstant į Ameriką buvo pati pradžia mokslo metų ir kai kurie prašiusieji dar nebuvo atvykę). Antrojoje klasėje mokosi 26 vaikai. Pasizvalgius lietuviškose šeimose reikia konstatuoti, kad jų tarpe yra daug jaunų šeimų ir nemaža daugia vaikų. Gimnazija, priimdama naują mokinį, įsipareigoja devyneriems metams. Faktinasis mokinių skaičius liudija gimnazijos ne tik reikalingumą, bet net būtinumą. Ji yra vienintelė visoje laisvojoje Europoje tokio pobūdžio lietuviška mokykla.

AR VASARIO 16 GIMNAZIJA PAJĖGIA ATLIKTI SAVO UŽDUOTĮ?

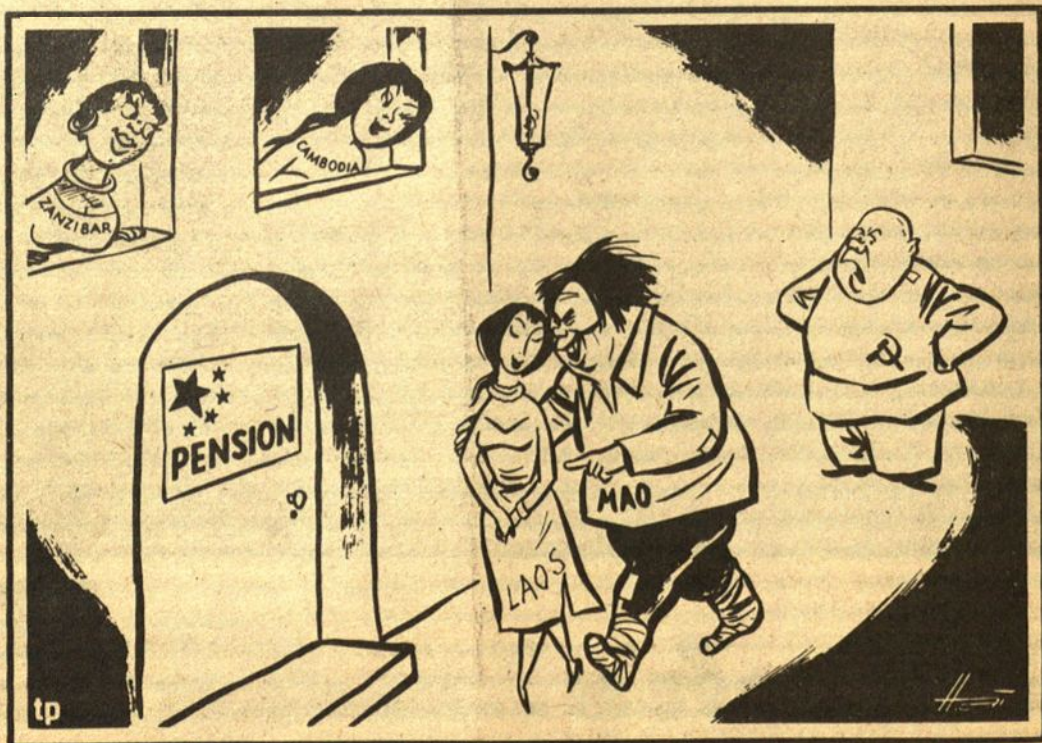
Nieko nėra tobulo, kas yra žemiška. Tai liečia ir Vasario 16 gimnaziją. Tačiau savo esminį uždavinį ji vis dar tebeatlieka, ji išmoko lietuviškai kalbėti, ji įkvėpia meilės ir pagarbos Lietuvai, ji įjungia jaunąją kartą į lietuviškąjį gyvenimą, ji duoda berniukams ir mergaitėms lietuviškąjį ir bendrąjį išsilavinimą, ji paruošia tolimesniems mokslams ar studijoms. Vasario 16 gimnazija jau 55 lietuviams jaunuoliams yra įteikusi brandos atestatus, o dar didesniai skaičiai 4, 6 ar daugiau klasių pažymėjimus. Yra jos auklėtinių, baigusių ar bebaigusčių universitetus.

Daug yra įpusėjusių vienos ar kitos srities studijas. Baigę mažiau nei 9 klases tai pat įsigyja įvairias specialybes, jungiasi į profesinį ir visuomeniškąjį gyvenimą. Užtenka pasizvalgyti į jaunimą, dalyvaujantį Lietuvių studijų savaitėse Vokietijoje. Didžioji jo dalis — buvusieji Vasario 16 gimnazijos mokiniai. Kelias jų mokytojaus vargo mokyklose, kai kurie įeina į LB apylinkių valdybas. Anelė Valaitytė garsėja kaip dinininkė, Klaipėdiečių laikraštis "Memeler Dampfboot" pyksta, kad ji nesivadina Wallat...

FAK sekretorius A. Bielskus tarp dviejų lietuvių krepšinio komandos žaidėjų, kairėje Slomžinkas ir dešinėje Adzma.

V. Plodžinsko nuotrauka

Nikita: — Tas biauirus tipas man atima visas merginas!...

AR NEGRUI LENGVA GYVENTI VOKIETIJOJE?

Pastaraisiais metais Vokietijos universitetiniuose miestuose pastebėtas būdingas reiškinys: Afrikos ir Azijos studentams jau sunkiau išsinuomoti kambarius. Šeiminkės ypatingai nenoriai įsileidžia neirus. Tai klausimas, sukėlęs ir diskusijas. Kaip yra iš tikrųjų? Ar Vakarų Vokietijoje gali kilti antirasistinės nuotaikos, o gal tai pavieniai reiškiniai, kraštui nebūdingi?

Čia reikia priminti, kad savo

V. ALSEIKA

metu Vokietija buvo kolonialinė valstybė. Tuo metu krašte buvo madoje kolonialinės parodos ir jose rodyti negrai iš Togo ir Kameruno, iš Vokietijai priklaususių Afrikos rytinių ir pietvakarinių sričių. Daugelis negrų kovojo vokiečių Afrikos turėtuose savisaugos daliniuose ir santykiai tarp negrų ir vokiečių buvo laikomi geri. Kai buvusioji vokiečių kolonija Togo 1960 m. virto nepriklausomu kraštu, toji Vokietiją pasivertė specialią delegaciją ir siekė tartis dėl ypatingai glaudžių Vokietijos-Togo santykių. O kai buvęs Togo gubernatorius Hercogas Mecklenburg 1963 metais minėjo 90-ą gimimo sukaktį, sveikintojų tarpe atsirado ir negrai.

Tačiau tai tik viena medalio pusė. Šiame Vokietijos visuomenėje, ypač pastaraisiais metais, savo laikysenoje negrų atžvilgiu rodo ne tik abejingumą, bet dažnu atveju ir atšiaurumą. Tai vyksta tuo metu, kai ne vienas vokiečių spaudoje piktnasi dėl Amerikoje vykstančių rasinių kovų bei juodųjų traktavimo, kai suvažiavimuose ir kitur pareiškiami argumentai prieš Pietų Afrikoje vykdomą aparteidą politiką.

Pagal kai kuriuos vokiečių publicistus nėra lengva duoti visus patenkinantį atsakymą. Vokiečiai, kurie piktnasi įvykdais Amerikoje, neturi didelės nuovokos apie baltųjų ir negrų sugyvenimo sąlygas bei galimybes JAV.

Oficialiai vak. Vokietijoje niekas nekalba prieš spalvotąją rasę, nes juk Trečiojo Reicho metu buvę Hitlerio praktikoje vykdyti rasiniai klausimai dar šiandien gerai prisimenami ir nemaloniai nuteikia ne vieno vokiečio sąžinę. Atrodo, lyg būtų noras sudaryti tam tikrą politinį alibi. Tačiau, kai Vokietijoje atsirado ne vienas šimtas negrų studentų tai, pasirodo, jau nebėra lengva viešai pademonstruoti teorijoje skambančius žodžius: jūs spalvotieji, jūs lygtis su mumis, mes nieko neturime prieš jūsų viešnagę mūsų miestuose, mes nieko prieš jūsų studijas ir gyvenimą mūsų naujintalaičiuose, pokario metais pastatytuose namuose...

Kai Maskvoje ir Sofijoje buvo susidūrimai su negrais studentais, kai negrams nebeatiko sąlygos Maskvoje veikiančiame Lumumbos vardo universitete, Vokietijoje buvo pasirodžiusių triukšmingų balsų ir smerkta sovietinė ar bulgarų politika negrų atžvilgiu. Tai puiku, bet galima paklausti aukštųjų mokyklų vadovybes, studijų draugus, fede-

ralines ir kraštų įstaigas -- ar jį pakankamai esate veikę, kad tie juodaodžiai, studijas baigę ir į savo tėvynes Afrikoje grįžę didžiutis savo buvimu tame gerovės krašte -- Vokietijoje?

Taip, čia bus atsakyta, kad kaip gi, juodukai juk gauna stipendijas, jiems parūpinamos vietos bendrabučiuose, dar atsiranda ir privačių vokiečių šeimų, kurios afrikinius svečius mielai kviečia į savo šeimas ir deda pastangas kiek praskaidrinti jų vienšį gyvenimą.

Tai tik paskiri atvejai. Tikrovėje labai daug juodųjų studentų turi tenkintis įtartinais viešbučiais arba gana labai menkus privačius kambarius (tačiau moka labai dideles nuomas), labai dažnu atveju jiems atsisakoma iš viso išnuomoti kambarį. Tiesa, studentų bendrabučiuose sąlygos kiek geresnės, tačiau jie ten jaučia nepasitikitį ir nenorą bendrauti. Jiems sunku užmegzti ryšį su vokiečių šeimomis, jie negali pažinti vokiškojo protavimo, juo labiau jiems sunku įsigilinti į "vokiškosios sielos" paslaptis.

Dažnas atvejis, kad negras studentas jau po kelių semestrų su pykčio ir apmaudo jausmais apleidžia Vokietiją. Jiems nepatinka gyventojų prietariai, jie nesupranta jų priežasties. Tik Parvyžius jiems palieka neišdildomą įspūdį ir tik todėl, kad tai miestas, kuriame nesusidursi su jokiais prietarais rasinėje ar kurioje kitose srityje.

Negrai Vokietijoje apamai ne-nuovokia to nepasitenkinimo spalvotaisiais vienos svarbiųjų priežasčių. Tai okupacijos metų priežastys, kai amerikiečių ar prancūzų okupacinių dalinių nariai negrai yra įvykdę nusikaltimus, kurių negalima pamiršti. (Beje ir šių dienų Vokietijoje amerikiečių įguly srityse ne taip retai negrai kariai užpuola moteris, įsivelia į muštynes su civiliais gyventojais ir pan.). Negrai gal sunku suprasti, kad ne tik Vokietijoje, bet ir kitur žmonės linkę daryti aplendrinančias išvadas ir kad kurios vokiečių šeimos tik dėl to nepriima negro, kad, matyti, savo metu jų ar pažįstamų šeimų nariai bus iš tų negrų patyrę kurio nors pobūdžio nemalonumų.

Dar viena nesupratimo priežastis -- tai, kad vokiečiai palyginti ilgą laiką buvo izoliuoti nuo spalvotojo pasaulio. Dėl to jiems trūksta nuovokos, kaip reikia bendrauti su negrais. O kartais to kontakto tarp negrų studentų ir vokiškosios visuomenės nebūna dėl nesugebėjimo susikalbėti.

Šiuo metu, nors ir nebuvo girdėti apie kokius nors viešus nesutarimus negrų studentijos ir vokiečių visuomenės tarpe, vokiečių spaudoje raginama vengti bet kokių nesupratimų, atsakyti prietarų ir negrų studentų drašiai įvesdinti į vokiškųjų šeimų tarpą.

STATE FARM
THE BEST FOR LESS!
Frank Zapolis
3208½ W. 95 St.
CHICAGO, ILL., 60642
Phone: GARDEN 4-8654

GUŽAUSKŲ
BEVERLY HILLS
GELINČIA
GĖLĖS VISOMS PROGOMS
2443 WEST 63rd Street
Chicago, Ill.
Telefonai:
PR 8-0833 ir PR 8-0834

GALVOSŪKIO NR. 31
SPRENDIMAS

Tarp dviejų piešinių yra šie skirtumai: 1. Katės uodegos galas juodas, 2. Dirželis yra kitos formos, 3. Apikaklė didesnė šėšėlis, 4. Užulaidoji nupiešta vienu kaulu daugiau, 5. Užulaidoji trūksta vieno šuns, 6. Lietsargis didesnis, 7. Šuns sprandas aukštesnis.

DETROIT

* LIETUVIŲ KULTŪROS KLUBO susirinkimas įvyksta gegužės mėn. 17 d. 4 val. p.p. Tarptautinio Instituto patalpose III E. Kirby (prie Woodwardo Meno muziejaus). Įdomios Lietuvos senovės vaizdą atskleis Jurgis Baublys savo paskaitoje "Senovės Lietuvos ginklai ir papuošalai". Paskaita bus iliustruojama spaudiniais bei piešiniais.

LKK Valdyba maloniai kviečia visus lietuvius. Tikime, jog paskaita sukelis tikrą susidomėjimą Lietuvos senove. Po paskaitos tradicinė kavutė ir gera progą sutikti savo pažįstamus.

* LŽS C.V. KONTROLĖS KOMISIJA, kurios buveinė Detroito, pasiskirstė pareigomis: pirm. Vytutas Kutkus, vicepirm. Marija Sims ir sekretorius Alfonsas Nakas.

* KUN. BR. LIUBINAS gegužės 24 d. 12 val. Lietuvių namuose padarys pranešimą apie Vasario 16 Gimnazijos laimėjimus ir vargus. Po pranešimo bus klausimai, atsakymai, diskusijos.

Visi lietuviai kviečiami būtinai atsilankyti. Vasario 16 Gimnazijos reikalai yra svarbūs: ten vyksta lietuviškojo jaunimo auklėjimas bei švietimas. Tad gegužės 24 d. 12 val. paskirkime Vasario 16 gimnazijos dir. kun. Br. Liubino pranešimui iš klausyti! (mv)

WASHINGTON

PASIRUOŠIMAI BANKETUI

Washingtono gauti iš ALTO centro banketui pakvietimai jau pradėdami išsiuntinėti Washingtono ir jo apylinkėse gyvenantiems lietuviams. Taip pat kontaktuojamas Baltimorės ALT Skyrius ir jam bus perduotas atitinkamas pakvietimų skaičius platinimui. Pakvietimų banketui galima gauti ALT centre Chicagoje ir Washingtono.

Reik manyti, kad Amerikos lietuviai grupėmis ir pavieniai atvyks į Washingtono ruošiamą ALT kongresą š. m. birželio mėn. 26-28 dienomis ir ta pačia proga atkankys Amerikos sostinėje lietuviams įdomesnes vietas.

Diena iš dienos

*** B. K. NAUJOKO UŽRAŠAI ***

REDAKTORIŲ-LEIDĖJŲ suvažiavimas, pasiūlytas PLB pirminko, regis, nesukėlė entuziazmo. Ir kažin net ar jis būtų, jei negirdėti pasirengimų. J. Kardišis tiesiai paklausė -- o apie ką gi mes ten kalbėsime?

Suprantama, redaktoriai-leidėjai jaučiasi lyg skirtingų klubų medžiotojai, besikesiną medžioti tame pačiame miške. Bet ir medžiotojams geriau, bent dėl kai ko susitarus. Amerikos spauda, leidžiama versliniais pagrindais, todėl besivaržant savo tarpe ir dėl pirkėjų ir dėl skelbimų rinkos, visgi turi tampriai leidėjų organizaciją, šaukia seimus, svarsto visiems bendras problemas, ir ten, net prezidentai kalbas sako.

Varžybiniai sumetimai yra prigyde mūsų leidyklose pažiūrą, kad laikraščio adresynas yra griežčiausiai saugotina jo komercinė ir net politinė paslaptis. Tarytum, jei kas sužinos prenumeratoriaus adresą, tai bematant jį ir "pavogs", atseit, pavilios, ar bent įpirš jam dar ir kitą laikraštį. Ar daug gera tuo pasiekama?

Amerikinės leidyklos šios taktikos yra atsisakusios. Jos savo turimus adresus vienos kitoms parodo. Tik pabandykite užsiprenumeruoti kokį populiareesnį žurnalą. Praeis kelios savaitės, ir pradės jums plaukti pasiūlymai iš žurnalų, bei knygų leidyklų, prenumeratos agentūrų, o taip pat ir iš draudimo bendrovių, namų pardavėjų, bankų ir visokių kitokių pardavėjų. Tik stebėkis, žmogau, koks populiarus esi tapęs!

Jei pasinaudoji dar vienu kitu pasiūlymu, tavo adresas gali būti ir pirmosios leidyklos, į kurią pats kreipiesi, nupirktas net iš kelių vietų, ir nesistebėk, jei toji pati leidykla ims tave bombarduoti savo pasiūlymų dublikatais ir net triplikatais, pabaigoje su post scriptum, kur sako, kad jei jau esi mūsų skaitytojas, tai mes šį laišką į krepšį arba, dar geriau, perduok kam nors iš savo draugų...

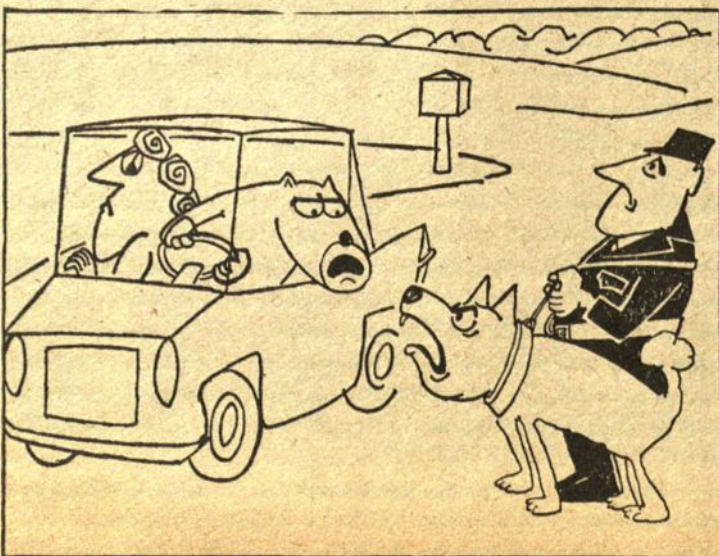
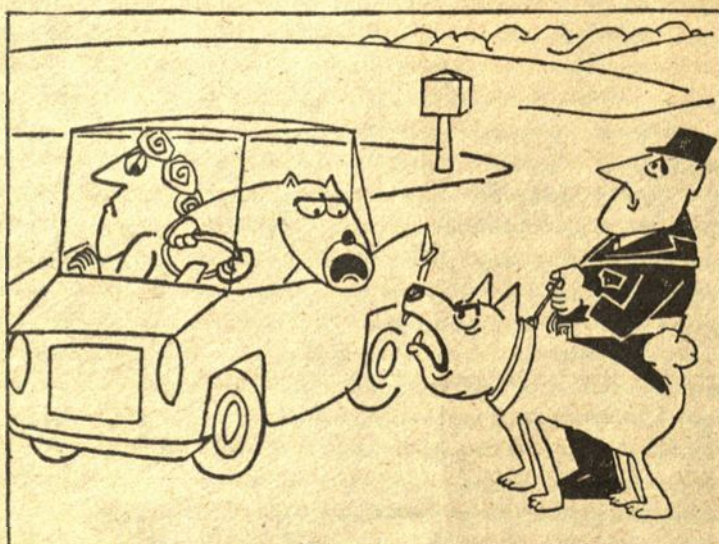
Atrodo, kad jokia leidykla neturi nuostolių taip išdavinėdama savo paslaptis. Mūsų leidykloms reiktų tą rimtai pasvarstyti. O jei "sarmatylumas" dar neleidžia laikraščiams tiesiog keistis adresynais, tai kodėl PLB negalėtų įsteigti "adresų biržos", kur adresynai galėtų būti sumesti į "vieną katilą", sumaišyti taip, kad nebektų žymių, iš ko kuris gautas, ir kur paskui visos leidyklos galėtų sutartomis sąlygomis "pameškerioti" dar neturimų adresų? Pinigus jau dedame į bankus. Kodėl gi adresus mūsų leidyklos vis dar "kojinėse" tebesaugo?

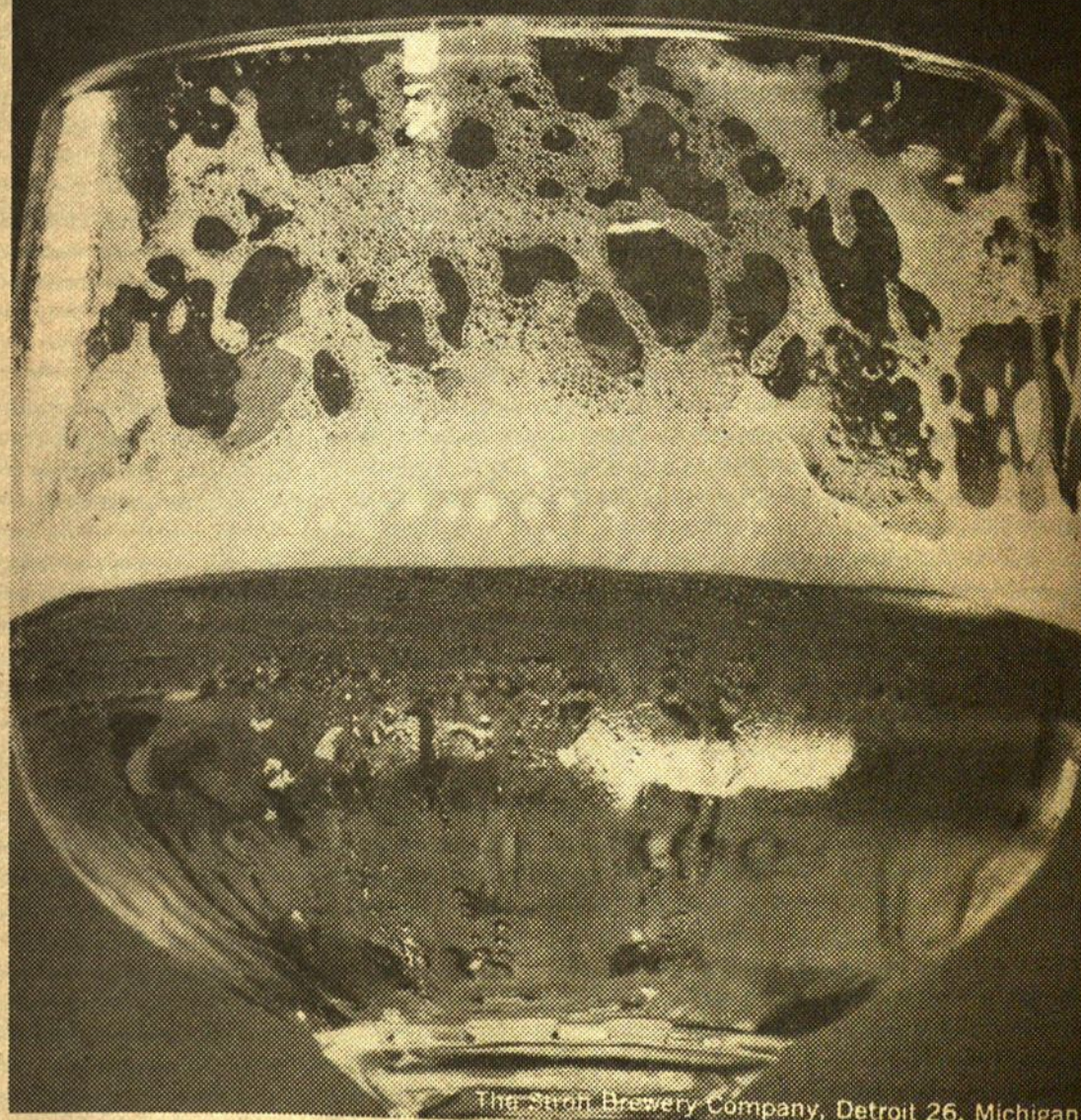
Iš Lituanistikos Instituto suvažiavimo Washingtono. Pirmininkauja J. Puzinas, kalba V. Maciūnas.

Galvosūkis Nr. 32

Tarp šių dviejų piešinių yra septyni skirtumai. Bandykit surasti. Sprendimas kitame numeryje.

*tastes like other beers
wish they could!*

The Stroh Brewery Company, Detroit 26, Michigan

Stroh's with fire-brewed flavor
AMERICA'S ONLY FIRE-BREWED BEER

DIRVA THE LITHUANIAN NATIONAL NEWSPAPER

6907 SUPERIOR AVENUE, CLEVELAND, OHIO. 44103
TELEPHONE: 431-6344

Second-Class Postage paid at Cleveland, Ohio.
Published every Monday, Wednesday and Friday except in case
of Holidays by American Lithuanian Press Radio Ass'n
VILTIS, Inc. (Non-profit).

Subscription per year \$11.00. Single copy 10 cents.

Editor-in-chief Jonas Čiuberkis.

Prenumerata metams \$11.00, pusei metų \$6.00. Išeina: pirma-
dieniais, trečiadieniais ir penktadieniais, išskyrus šventes.

Redaguoja:

Jonas Čiuberkis, Vytautas Gedgaudas ir Jonas P. Palukaitis.
Redakcinė kolegija: P. Bastys, E. Čekienė, A. Laikūnas,
R. Mieželis, V. Rastenis ir St. Santvaras.

GRAŽŪS SIEKIMAI - TUŠČIOS KIŠENĖS

Kas kart dažniau, kas kart garsiau pasigirsta balsai, gražių sumanymų ir sveikintinų idėjų rėmuose šaukiantieji paramos. Ateina vasara. Jaunimui gera stovyklauti, bet -- stovyklavietės reikalingos pastogių. Krepšinio rinktinė vyksta Australijon -- brangi kelionė. Opera -- graži mūsų meninio pajėgumo reprezentacija. Bet ir pripildyta salė eilėje spektaklių nepadengia reikalingų išlaidų. Reikalingi namai kultūrinėms vertybėms koncentruoti ir medžiagą tausoti ateities kartoms. Tam tikslui neturime jokių fondų.

Kas kart dažniau, kas kart rimtesniu reikalu svetimtaučiai kreipiasi prašydami daugiau informacijų, angliškai ir kitomis kalbomis parašytos medžiagos apie Lietuvą, jos praeitį, jos kultūrą, tik, socialinę santvarką, net gi apie lietuvių išeiviją Amerikoje. Bet argi turime kurios nors organizacijos samatoje tiek lėšų, kiek reikia tai medžiagai paruošti? Kai ką gal ir turime. Bet tik už popierį apmokėti. Tik, gink Dieve, ne tam, kad žmogus tokią medžiagą ruošdamas turėtų ir duonai ir druskai.

Lituanistikos Institutas, tik ką baigęs savo našų suvažiavimą, taip pat neliko išsiskirstęs be gražių sumanymų, kuriems įgyvendinti kukliai, bet įsamiškai kviečia visus "taupyti savo jėgas, dvasinius ir materialinius išteklius reikšmingiems darbams, susilaikydami nuo tokių žygių ir užsimojimų, kurie pareikalauja daug darbo ir lėšų, bet padaro tik laikiną įspūdį ir lietuviškam reikalui nieko neduoda, arba duoda tiek mažai, kad nepateisina padėtų pastangų, darbo ir lėšų."

Tai paskatinimas planingesnei ir labiau suderintai veiklai, apie kurią jau ne kartą buvo rašyta ir kalbėta. Gerai, kad Lituanistikos Institutas prie tų planingumo pastangų prisidėjo savoju autoritetingu žodžiu.

Ne kartą jau buvo ir šiose skiltyse pasisakyta, kad lietuvių išeivijos darbų ir pastangų planavimas, aukų apyvartos įstatymas įvertinęs rūmus yra nei kiek nemenkesnis darbas už įvairiausių sumanymų ir gražių nutarimų surašymą į protokolus (po ilgų posėdžių ir diskusijų).

Gaila, bet tenka pastebėti liūdną faktą, kad lietuviai, besireiškiantys gerus sumanymus kuriančiose organizacijose ir institucijose, tuos žmones, kurie gražiai reiškiasi stambių įmonių darbu ir vadovavimo planavime, kurie yra iškilę svetimųjų tarpe savo sveika, logiška ir savo išsimokslinimu giliai paremta erudicija -- lietuvių visuomenės vadovaujančiose sferose -- menkai kotiruojami. Greičiausia, kad jie -- "atsilikę nuo kultūros"...

Todėl ir nenuostabu, kad gražiais sumanymais esame turtingi, bet jų įgyvendinimas siekiamas -- tuščiomis kišenėmis. (J.Č.)

LAIŠKAI

REZOLIUCIJOS IR PAKLAUSIMAI

Mėgstu Vytautą Meškauską, gal, geriau pasakius, jo raštus. Su noru skaitau jo politines apžvalgas Dirvoje. Apžvalgininkas moka pasirinkti faktų, juos deramai sujungti ir pridėti vykusius savo komentarus. Skaitau ir kitus V. Meškausko raštus, nežinint kokia tema jie būtų parašyti.

Tų raštų tarpe -- perskaičiau ir V. Meškausko rašinėlį, patalpintą Dirvos balandžio 29 d. laiško skyriuje, užvardintą: "Dar dėl tų rezoliucijų" ir skirtą L. Valiukui, netgi su konkrečiu paklausimu.

Tame laiške V. Meškauskas kreipiasi į L. Valiuką, "labai prašydamas" (ir tai, girdi, "jopaties naudai") atsakyti į vieną klausimą -- Kaip JT visuotinis susirinkimas galėtų padėti Lietuvai, jei kuri nors Washingtono administracija ir panorėtų tą klausimą ten iškelti?

Į šitokį klausimą tikiu, kad Valiukas pats atsakys. Vienok, šia proga, norisi patiekti klausimą V. Meškauskui.

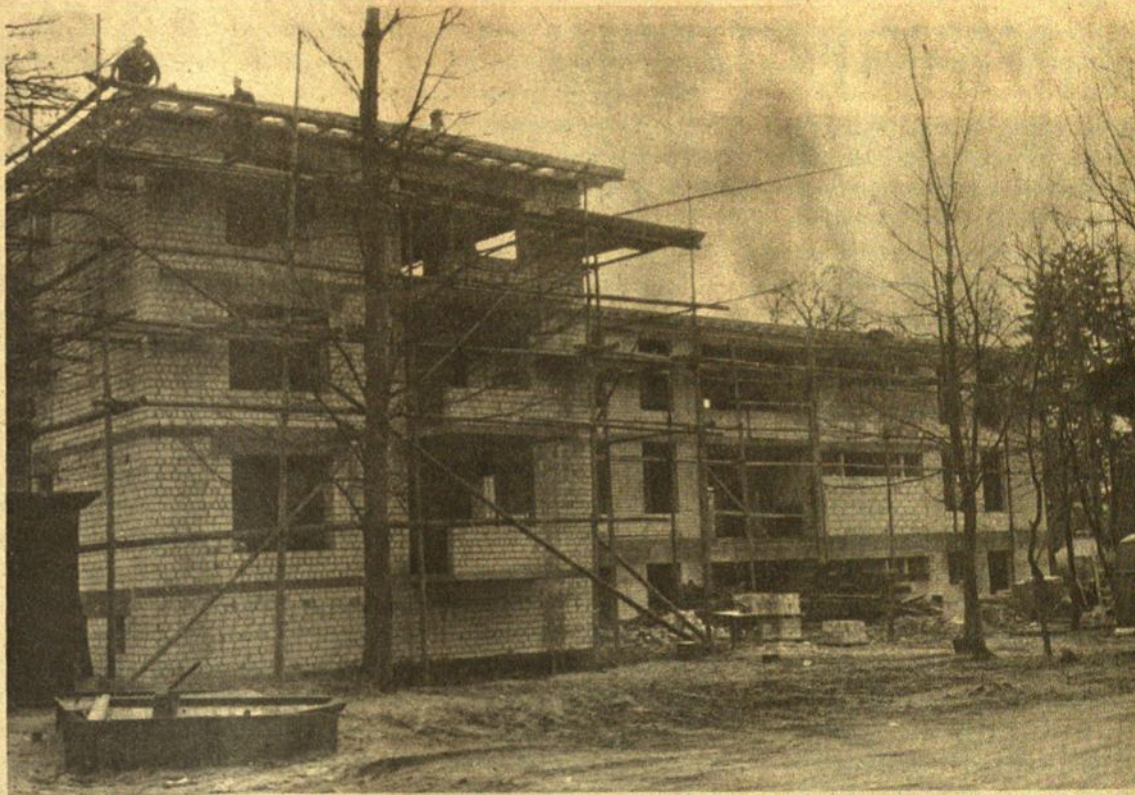
Jis rašo, kad klabinimas durų rezoliucijomis į Jungtines Tautas esąs bereikšmis, nes iš to jokios konkrečios naudos nesimato. Čia norėtųsi prikišamai nurodyti, kad nūdien (bent pakol kas) iš nieko -- iš visos mūsų lietuviškosios (ypač politinės) veiklos jokių konkrečių vaisių nesimato. Nesimato naudos nei iš Vilko, nei ALT darbų, jokių apčiuopiamų vaisių iš diplomatinės tarnybos, nei, pagaliau, iš kitų kitoklausių veiksmų veiksmelių, o taip pat -- netgi (urmu tarant) iš mūsų viso lietuviško veikimo: nei leidžiamų

lietuviškų laikraščių ir juose rašomų straipsnių politinėmis temomis, (taip pat žinoma ir iš p. Meškausko politinių apžvalgų Dirvoje) nei iš jokių mūsų rengiamų minėjimų, jokių memorandumų (ne tik J. Tautoms), bet ir JAV vyriausybės ir kitokių-kitoklausių darbų, tad ir kyla klausimas, kurį norėtųsi patiekti p. Meškauskui:

-- Argi visa tai -- visus tuos darbus mes turėtume blokti į šalį ir jais nebesidomėti, jų nebedirbti, nebepuositelti, vien tik todėl, kad jie (bent dabar) negali nieko mūsų Tėvynės laisvės bylai padėti?...

-- Ar ne panaši padėtis ir su rezoliucijomis -- a, p. Meškauskai?

Pr. Alšėnas
Toronto

Baigiami statyti Vasario 16 Gimnazijos naujieji pastatai, kuriems užbaigti dar reikia pinigų.

VASARIO 16 GIMNAZIJAI REIKIA NAUJŲ KLASIŲ

(Atkelta iš 1 psl.)

tytieji nenaui barakai tikrai baigia suirti. Kas juos matė, kas buvo į juos įkėlęs koją, tas žino ir tą gali paliudyti kiekvienam klausiančiam. Atvažiuoja tėvai pasišūrėti, ateina į baraką, pamato vargą ir grįžta namo, apsisprendę savo vaikučius siųsti į vokišką gimnaziją. Nors labai norėtų juos auklėti lietuviškai, tačiau nugalai susirūpinimas savo vaikučių sveikata.

Gaila žiūrėti į mažutes mergaites, kai tos šiuoja klauras barako grindis, o grindys vis nešvarios ir gana. Sunku dėstyti mokytojams, kai čia pat už sienos dėsto kitas kolega ir jo balsas pripildo visas klases ir pasiekia net parką. Nedaug ką galima kalbėti apie gerą skonį ir estetiką sukrupusiam barake.

Vasario 16 gimnazijai būtina reikia naujų namų. Tai jos žūtbūtini reikalas. Net ir tada jų reikia, jei trūksta 50,000 dolerių!

TEISINĖ KLAUSIMO PUSĖ

Vasario 16 gimnazija teisiškai priklauso Lietuvių Bendruomenei Vokietijoje. PLB Vokietijos Krašto Valdyba rūpinasi naujų namų statyba, jai pavyko išgauti didžiąją pusę milijono marčių paramą iš vokiečių, ji siuntė ir mane Amerikon paprašyti lie-

tuvių paramos. Vokiečiai duodami pinigų reikalauja, kad pastatyti namai būtų naudojami lietuviškai mokyklai, tačiau jie nereikalauja sau nuosavybės teisių. Jie kruopščiai prižiūri, kad gaunamos lėšos nebūtų panaudotos kam nors kitam ir nepatingi karts nuo karto patikrinti atskaitomybės. Tikrina sąskaitybą taip pat tikrasis šeiminkas, PLB Vokietijos Krašto Taryba per savo kontrolės komisiją. Viena revizija buvo padaryta birželio mėnesį 1963 m., o kita kovo mėn. 1964. Sausio 15 d. kontroliavo specialistas vokiečiai, ponas Busse. Tai gi, per 10 mėnesių net 3 revizijos!

KODEL GIMNAZIJĄ REMIA VOKIEČIAI?

Tai klausimas, kuris taip pat domina ne viena, ypač, pastarųjų 30 metų eigoje skriaudų patyrusių lietuvių. Vokiečiai stengiasi būti pavyzdiniais demokratais ir tai jiems neblogai sekasi. Jie yra demokratiški taip pat politikoje su svetimtaučiais Vokietijoje.

Tuo atgavę savo pilną nepriklausomybę buvo pamėginę Vokietijoje likusius svetimtaučius pilnai įjungti į vokiečių tarpą, juos suvirstinti vokiškame katle į vieną masę. Tačiau greit pamatė, kad tokia politika neša blogus vaisius. Maždaug nuo 1958 metų jie paskelbė naujus svetimtaučių politikos pagrindus. Žmogus tegali

Kun. B. Liubinas, Vasario 16 Gimnazijos direktorius, dabar aukų rinkimo reikalu besilankęs Amerikoje.

tapti pilnaverčiu tik tada, kai jis auga savoje kultūroje, o kultūrų skirtingumas nėra kam nors žala, bet gyvenimo praturtinimas. Taip ir pradėjo ieškoti tautinių kultūrų židinių. Ir rado. Rado latvių gimnaziją, rado lietuvių Vasario 16 gimnaziją. Iš lėto pradėjo teikti paramą, metai iš metų ją didindami.

Ne kas kitas, o vienas Vokietijos ministeris, apsilankęs barakinėje Vasario 16 gimnazijoje, pasakė, kad taip negali ilgai tęstis. Reikia tinkamų patalpų. Jei norima tinkamai auklėti jaunimą. Jo valdininkai pamokė, kaip parašyti prašymą, jis gynė lietuvių poziciją parlamente. Pinigai buvo paskirti, iš pradžių 300,000 o kai paaiškėjo, kad jų toll gražu neužteks, ir visa pusė milijono. Tada jau buvo kitas ministeris, tačiau veikė ir tebeveikia ta pati dvasia.

MANOJI MISIJA PAS JUS

Ją jau esu skelbęs savo pirmajame atsišaukime. Reikia 50,000 dolerių! Atkreipiu dėmesį, kad lie-

tuvio aukotasis doleris yra trigubos vertės, nes du starybos išlaidų trečdalius padengia vokiečiai. Prašau aukų. Kai kur atsilankysiu asmeniškai, kai kur jau buvau, kai kas jauaukojo, kai kas pasižadėjo aukoti.

Visiems aukotojams nuoširdžiai dėkoju ir primenu, kad tai tik pradžia. Aukos priimu aš, aukas priima Balfo įstaiga, 105 Grand St., Brooklyn, N.Y. 11211, aukas priima visą gimnaziją remti būrelių vadovai, prašomi aukas priimti visi Balfo skyriai. Gailiausia, visos aukos tebūna siunčiamos į Balfo centrą, kad tuo būdu greičiau būtų galima turėti vėjus sekmės valzdą.

Keliauju toliau. Prieš akis Rochester, N.Y., iš kur būrelių vadovų plk. Pr. Saladžiūsus pranešė, kad ten veikiančių būrelių vadovai jau surinko aukų lapais 310 dol. ir čekį išsiuntė Balfo įstaigai. Apie Rochesterio lietuvių vis girdžiu daug gero.

Clevelande jau kovo 22 sudarytas iš 5 asmenų komitetas vesti gimnazijos statybos vajul. Pas juos lankysiuos gegužės 16-21 dienomis. Nuo 9 iki 15 gegužės būsiu Kanadoje, 22-25 geg. Detroito, 26 geg. iki 11 birželio Chicagoje. Vėliau Philadelphiaje, Baltimorėje, Washingtono, Brocktone, Bostone, Norwoode, Providence, Newarke ir kitose N. J. bei N.Y. valstijų lietuvių gyvenvietėse. Jeigu neatsiras būtinų reikalo keisti planą, tai liepos 5 išskrisiu atgal į Vokietiją.

Iki šiol jau spėjau susilaukti daug šilto pritarimo ir paramos savo akcijai. Svingieji klebonai, nuoširdūs Balfo reikalų vedėjai kun. Jankus ir visa Balfo centro valdyba, malonėjusi net savo posėdyje išklausti mano pranešimo. Balfo pirmininkas prel. dr. J.B. Končius to posėdžio metu net pažadėjo savo asmeniškai viso 1000 dol. auką gimnazijos statybai. O koki nuoširdus gimnazijos rėmėjų būrelių vadovai Brooklyn, New York, Waterburyje, Hartfordo, Worchesteriye! Be jų globos ir paramos nebūčiau žinojęs nuo ko pradėti.

Dėkingas esu radijo valandėlių direktoriams -- prof. J. Stukui New Yorko, Paliulii Waterburyje ir A. Dragunevičiui Hartfordo. Jiems maloniai sutinkant radijo bangomis prabilau lietuvių prašydamas aukų Vasario 16 gimnazijos statybai.

PADĖKA IR PRAŠYMAS.

Jei noriu atlikti savo uždavinį, turiu kasdien surinkti po 1000 dolerių. Aiškiai suprantu, kad tai prašoka mano menkas jėgas. Aš dėkoju visiems nuoširdiesiems rėmėjams ir talkininkams. Nuoširdžiai dėkoju kun. B. Sugintui, 45 būrelių vadovui ir visiems likusiems 82 būrelių vadovams visame laisvajame pasaulyje. Jūsų rankose yra gimnazijos išsilaukimo garantija.

Prašau ateiti į nuoširdžią talką taip pat visus Balfo skyrių veikėjus, kaip nuoširdžiai talkinkinkauja pati Balfo centro valdyba, o ypač, jos veiklius reikalų vedėjas kun. L. Jankus. Prašau pagalbos iš visų lietuvių. Ateikite ir pastatykite mokyklą lietuviams vaikučiams, pastatykit namus Vasario 16 gimnazijai!

Kun. Bronius Liubinas
Vasario 16 gimnazijos direkt.

Paraginkit savo pažįstamus užsiprenumeruoti DIRVĄ

Vasario 16 Gimnazijos mokinės šoka Lenciūgėlį...

Mutual Federal Bendrovės rekordas

4 MOKAME
1 1/2 %

metinį dividendą už
visas taupymo sąs-
kaitas.

- Įsteigta Chicagoje 1905 metais.
- Nuo 1905 metų pergyvenom karus, ekonomines depresijas, panikas ir krizes, tačiau visiems savo taupytojams išmokėjom kiekvieną sutaupytą dolerį.
- Jūsų pinigus galima perkelti iš kitur, jei atnešite savo banko knygutę.
- Pinigų taupymui nereikia važinėti, juos galite atsiųsti paštu, nes mes apmokame visas pašto persiuntimo išlaidas.

MUTUAL FEDERAL SAVINGS and Loan Association

Chartered and Supervised by the United States Government

2212 W. CERMAK ROAD -- CHICAGO 8, ILL.
Phone: Virginia 7-7747 John J. Kazanauskas, Pres.

Kas tik turi gerą skonį
Viską perka pas Lieponį!

Lietuvių Prekybos Namai

FURNITURE CENTER, INC.

Vienintelė lietuvių prekybos įmonė Amerikoje, parduodanti importuotus ir vietos fabrikų baldus, kilimus, namų įrengimus; televizijos ir Hi-Fidelity bei Stereo aparatus. Be to, parduvinėja baldus biznio įstaigoms, vasarvietėms, moteliams ir viešbučiams. Dovanai sudaromi specialistų dekoratorių planai.

FURNITURE CENTER, INC., ČIKAGOJE

6211 So. Western Ave., Marquette Parke
Tel. PROspect 8 - 5875
3207 So. Halsted St., Bridgeporte
Tel. VICTory 2-4226

Abi krautuvės atidarytos pirmad. ir ketvirtad. nuo 9 val. ryto iki 9 val. vakaro, kitomis dienomis nuo 9 val. ryto iki 6 val. vakaro. Sekmadieniais nuo 12 val. iki 5 val. atidaryta tik Marquette Parko krautuvė.

STIPRĖJA MŪSŲ OPĖROS PASTATYMAI

Dainininkė Floria Tosca ir dailininkas Mario Cavaradossi "Toscos" operoje balandžio 19 d. Chicagos Lietuvių Operos premjeroje. Solistai -- Prudencija Bičkienė ir Stasys Baras.

VL Juknevičiaus nuotrauka

"Tosca"!?

Puccini operos dramaturgija supasi tarp dviejų antitezių: muzika -- "brutali" ir muzika -- "šviesūs žmogaus jausmai". Tarp tų svarbiausių taškų vystosi dramos charakteriai ir jų didžiausios politinės, religinės ir meilės aistros. Čia lyrinis -- operos siela, kuri "barbarizmą" paverčia menine jėga. Dainininkai, kurie turi plačią jausmų skalę, sugebą piešti savo charakterius tonu ir veiksmu, gali mėginti ieškoti laimės "Toscoje".

Prudencija Bičkienė (premjerą) iškelia Toscos išorines manieras: ji -- aristokratė, išdidė, šalta lyg iškilmėse, paroduose. Toks Toscos traktavimas atėmė iš jos jaunatvę, erotinę šilumą ir uždėjo balso išraiškai "neutralumo" šampą (pirmasis veiksmas). Išpūdingesnės yra dramatinės vietos ir tie epizodai, kurie nėra reikalingi "širdies".

Danutės Stankaitytės raktas į Toscą -- žmogus. Žmogus, kuris turi temperamentą, jausmus, nuoširdumą. Pirmajame plane pabrėžti lyriniai momentai, kaip kontrastai dramatinei atakai. Jos lyrinis kulminacijos punktas -- arija antrame veiksmu, kur ypatingai išryškėja visas Toscos vidinis pasaulis: šviesiuose meilės ir laimės prisiminimuose ji semia jėgas kovai su despotu. Ši scena praskambėjo vien tik jausmo perpildytu vidumi. Darbas, kuris rodo nuolatines pastangas tvirtėti, taisyti savo trūkumus, atneša visada ką nors naujo.

Apie Stasį Barą (Cavaradossi)

Kantorijos choras iš "Toscos" operos pastatymo Chicagoje kartu su zakristijonu, kurio partiją atliko Jonas Vaznelis.

VL Juknevičiaus nuotrauka

Scena iš antrojo veiksmo "Toscos" operos Scarpio kambaryje, kai, po apgaulingo tosto, Tosca pasiryžta nužudyti jos ir savo mylimojo priešą ir visos Romos tironą Scarpją. Nuotrauka iš paskutinio spektaklio su Danute Stankaityte ir Algirdu Braziumi.

VL Juknevičiaus nuotrauka

Dažniausiai zakristijono rolėje skamba anų laikų liberalizmo dvasia. Vaznelis mums parodo dievotą, naivų, puošnų senelį. Valentinas Liorentas (Angeliotti) buvo vienintelis žmogus užmirštas scenoje ir programoje.

Kaip reikia bendrai vertinti operos "Tosca" pastatymą? Atsiminus, kad operos ansambliui opera yra "antroji profesija", kad finansai dažnai suriša rankas, kad vakarai dažnai būna per trumpi, ir vis dėlto, nėra abejonės, kad mūsų opera tvirtėja. Dirigentui Aleksandrui Kučiniui beruošiant operą, suėjo 50 metų. Ir ką gi, -- jo paties darbas -- tebūnie jam dovana.

B. Ch.

Pats skaityk ir kitus
ragink prenumeruoti
DIRVĄ

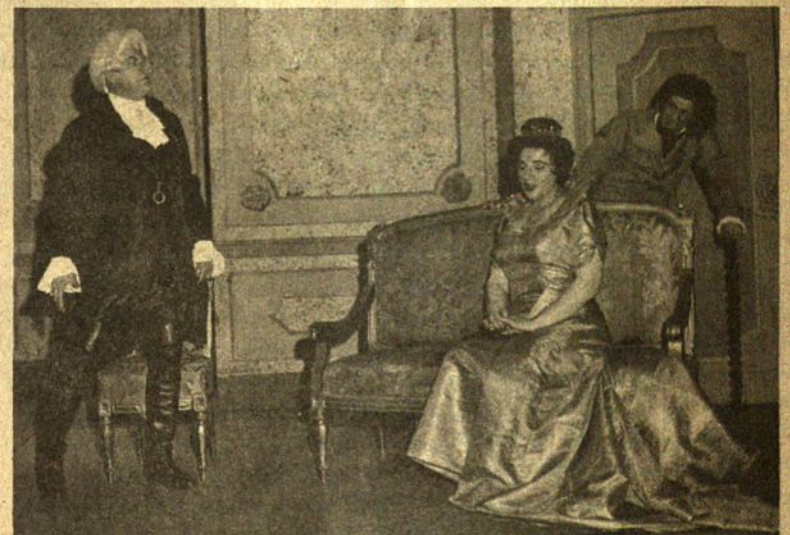
Chicagos Lietuvių Opera balandžio 19, 25 ir 26 dienomis turėjo Puccini 3 veiksmų operos "Toscos" spektaklius. Nuotraukoje, ką tik pasibaigus pirmajam operos veiksmui, solistai ir choro dalis priima publikos sveikinimus. Priekyje: Jonas Vaznelis, Algirdas Brazis, Danutė Stankaitytė, Stasys Baras, Valentinas Liorentas ir Julius Savrimavičius; o toliau -- plačiai scenoje išsisklaidęs choras, kurio matyti tik dalis.

VL Juknevičiaus nuotrauka

būtų galima ir nieko nekalbėti. Jį niekas operoje "neužstoja" -- nei scenos ansamblis, nei orkestras, ir visi jį mato, girdi, supranta. Jo balsas kaip gero aktorius veidas su gyva ir gilia išraiška, aiškiai ir meniškai išdėnuoja dramatinis ir lyrinis momentus.

Algirdas Brazis (Scarpia) ir jo agentas Julius Savrimavičius (Spoletta) nekelia abejonės, kad jie turi aktorišką talentą. Nors Brazis sukurtame charakteryje vis dėlto vyrauja "Casanova", daugiau apakintas meilės, negu politine ambicija, bet jis praskamba lygiai toks iki galo. Balso, atrodo, jis nesaugo. Pauzė aiškiau perteikia Scarpia vidų, negu dainavimas.

Jono Vaznelio zakristijonas -- originalus, dar niekur nematytas.

"Vien tik tai manui, vien tik meilei" -- dainuoja ariją Tosca -- Prudencija Bičkienė Chicagos Lietuvių Operos pastatyme, stebint policijos vadui Scarpiai -- Algirdui Braziumi ir jo sekliai Spoletai -- Julijui Savrimavičiui.

VL Juknevičiaus nuotrauka

ANDRIUS NORIMAS-MIRONAS

SANTAKA

NOVELĖ

(2)

— Prie Santakos. Dešimtą valandą vakaro aš ten turiu būti... Taip darau kasmet. Pažadėjau laukti iki dvyliktos... Ir taip kasmet laikiu. Žinoma, ir šiemet tikriausiai nesulauksiu... Bet eisiu... Tai mano pareiga. Kuri dabar valanda?

— Dar tik po aštuonių dvidešimt, jei mano laikrodis gerai rodo, — atsako Vanda. — Bet kam tu pažadėjai? Ar turi pasimatymą? Su kuo?

Marytė susijaudinusi. Prisėda prie Vandos.

— Su tokiu Feliksu Abračiu. O, jau seniai!... Šiemet bus jau aštuoniolika metų, kaip aš jo laikiu... Dar pora metų — ir jau nebelauksiu. Nebebus prasmės... Gal žmogus jau miręs, žuvęs ir palaidotas... Gal vedęs ir, paprasčiausiai, pamiršęs mūsų susitarimą... O aš vis dar laikausi mudviejų pasižadėjimo susitikti tą dieną prie Santakos. Žinoma, jei sąlygos leidžia...

Vanda atidžiai stebi Marytę ir klausosi jos žodžių.

— Ar jis tau pažadėjo šiandien ateiti? Po aštuoniolikos metų? Ir tu tiki, kad koks bernas gali išlaikyti žodį?

— Tu nesupranti... Pradžioj ir aš tikėjau, jog jis kada nors ateis į pasimatymą. Bet kai metai po metų jo vis nesulaukdavau, man pasidarė vistiek ar jis ateis, ar ne. Man dabar svarbu pabūti vienai, pasvajoti apie anas dienas... Vėl viską iš naujo prisiminti... Bet aš jau

eisiu. Iki Senamiesčio dar toli.

— Gal, geriau paimk autobusą? — kartu su Maryte pakyla Vanda. — Juk tokį galą pėsčia iš žaliakalnio į Senamiestį nenuėsi!

Marytė apsitvarko plaukus. Sanitarės chalata ji jau nusivilkusi. Susiranda margą gėlėtą suknelę ir užsideda. Iš palovės ištraukia išvežinius žemomis kulnėmis odinius batukus ir apsiauna. Iš juodo kolenkoro rankinuko išsiima veidrodėlį ir lūpų pieštuką. Labai taupiai patepusi piršto galą, perveda per atkištas lūpas.

— Nesistebėk, kad dažausi. Ir sovietų moteris nori būti graži. Va, ir pudros dar turiu. Darbe viso to nereikia, bet kai eini į pasimatymą, tai tie dalykai praverčia... Na, ar ne geriau dabar atrodau?

Vanda apžvelgia draugę.

— Nieko, kad tik iš burnos degtine neneštų...

Marytė baltomis akimis nudėbia draugę ir nieko neatsako.

— Bet aš nesuprantu, Maryte... Kam dar dažytis, jei ten nieko nesitiki susitikti?

Marytė jau nutvėrusi durų rankeną. Neatsakydama į klausimą, jau tarpdury taria:

— Aš grįšiu tik apie dvyliką, gal dar vėliau. Gali gulti manęs nesulaukus. Aš raktą turiu.

Ji jau gatvėj. Nebejaucia išgertos degtinės veikimo. Tarytum viskas išgaravo, pradėjus ruošti į pasimatymą.

Raudonosios Armijos prospektas labai ilgas, o kur dar Kauno Senamiesčio siauros gatvės, kuriomis reikės pasiekti Nemuno ir Neries santaką? Marytė apskaičiuoja, jog galės nužingsniuoti į vietą per pusantros valandos, taigi, apie 10 valandą vakaro ji jau bus Santakoj. Iš žaliakalnio jai tenka pirmą kartą eiti prie Santakos. Anksčiau ji vis arčiau gyvendavo.

Ji neskuba. Eina lėtakai, žvalgydamasi į namus, į praeivius. Sustoja prie kino teatro reklamų vitrinos. Apžiūri sovietų filmo paveikslus. Atrodo toks pat banalus propagandinis filmas, kaip ir visi kiti — kolūkietis hero-

jus, matyt, paspartina savo darbą... Sustoja prie krautuvų ir apžiūri languose padėtas skurdžias prekes. Dulkių sluoksnis jau seniai nuo jų nevalytas. Ji žino, jog tų prekių seniai nebėra, tik languose pavyzdžiai belikę. Prie Ožėskienės gatvės laiptų ji pereina į antrąją gatvės pusę ir jau pakalnėn besileidžiančiu Raudonosios Armijos prospektu kiek greičiau pasiekia vadinamąjį Stalino alėjos ir Vilniaus gatvių sankryžią. Atsargiai dairosi pereinama. Mat, čia jau Kauno miesto centras. Didelis judėjimas. Automobilai, sunkvežimiai ir arklių traukiami vežimai nuolat rieda meksfaltu ir kliudo jai pereiti. Kampiniame name virš krautuvės esąs laikrodis rodo po devynių kelias minutes, bet žmonių gatvėje dar daug. Nors dar neseniai sutemo, bet jau visų įstaigų langai apšviesti. Ten vyksta darbas, nes sovietinėj santvarkoj darbas niekad nepabaigiamas, tik darbininkai keičiami...

Pamažu tolsta Marytė nuo centrinių triukšmo. Siaurėjančios Senamiesčio gatvės jau nebeturi daug įstaigų ir krautuvų. Taip pat mažiau žmonių ir važiuojančių. Tik dideli pilni keleivių autobusai pralenkia Marytę, einančią Rotušės link.

"Ir taip kartojas kiekvienais metais... Skubu tą pačią liepos dieną... Ar rasiu jį tenai? Kažin... Tikriausiai ne. Juk anais metais neatvykdavo įsai, ir likdavau aš vis viena, tarp dviejų mūsų upių... Vis laukdavau, vis dar vilties pradžioj aš nenustodavau. Ir metai po metų bergždžiai, vis bergždžiai... Bet man ten gera... Tai vienintelė mano paguoda, vienintelis išsiblaškymas nuo sunkaus darbo, prakeikto gyvenimo... Pasilsiu aš ten, nors kartą metuose! Kiek kartų lijo, ir žvaigždės viliojo danguj, bet aš kaip laikrodis per tas dvi valandas virpėdavau... Tarytum laukdama stambaus loterijos laimėjimo... Kažin, ar sulauksiu šiandien? Gal nė ne kitais metais. Gal niekad. Et, tebūnie tai man džiū prisiminimų svajonės! Lyg metinė širdies sąskaityta, išpažintis. Tik tai gaivina mano širdį ir atbukusius jausmus..."

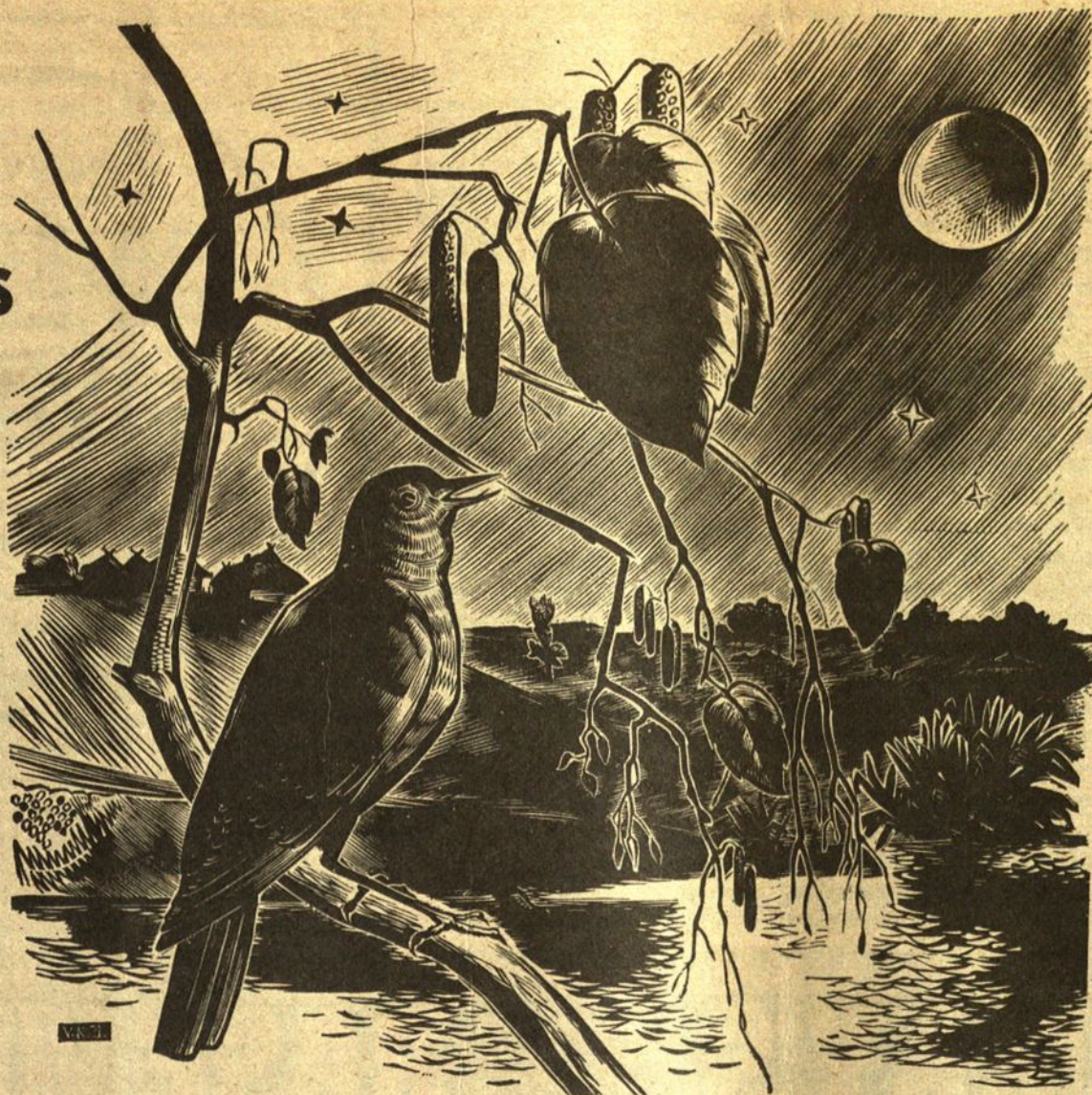
(Bus daugiau)

Kristijono Donelaičio asmenybės bruožai

Šarūnas Valiukėnas

Pedagoginio Lituanistikos
Instituto studentas

Referatas, skaitytas Pe-
dagoginio Lituanistikos
Instituto suruoštame
Donelaičio minėjime
Chicagoje, gegužės 9.

Vytauto K. Jonyno iliustracija iš K. Donelaičio "Metų".

IŽANGINĖS PASTABOS

Jei Kristijonas Donelaitis būtų gimęs ne lietuviu arba rašęs kuria kita, daugiau paplitusia kalba, jis šiandien būtų vienas iš garsiausių pasaulio poetų. Jo epinis kūrinys "Metai" iš tikrųjų yra vertas pasaulinio dėmesio. Tik jis, kol nebuvo išverstas į didžiųjų tautų kalbas, ilgą laiką pasiliko beveik nežinomas. O Lietuva gi buvo ir tebėra maža tauta. Lietuvių tarpe Donelaitis taip piktai rašė, ir dabar bolševikai, versdami jį į slavų kalbas visoje savo imperijoje ir paversdami jį komunistiniu rašytoju.

Tačiau tai nėra visiška teisybė. Kodėl kitų mažųjų tautų autoriai labiau pagarsėjo? Iš kur pasaulis pažįsta danų Anderseną, olandų Van Goghą? Dėl to, kad jų kūrybos propagavimu rūpinosi patys jų tautiečiai. O kas pasirūpino mūsų Donelaičio išskėlimu? Išskyrus Rezą, tik vokiečiai, apie kuriuos Donelaitis taip piktai rašė, ir dabar bolševikai, versdami jį į slavų kalbas visoje savo imperijoje ir paversdami jį komunistiniu rašytoju.

Yra faktas, kad Donelaitis pats nesirūpino savo kūrybos leidimu, bet faktas taip pat, kad lietuviai irgi nesirūpino jo veikalų platinimu. Ar ne mūsų kaltė, kad "Metai" dar neišversti į anglų ir prancūzų kalbas? Štai kodėl Donelaitis nėra pakankamai pagarsėjęs už Lietuvos sienų.

DONELAITIS -- MENININKAS

Donelaitis iš tikrųjų buvo nepaprastas literatūros talentas, kuo mes visi galime ir turime didžiuotis. Jis buvo pirmasis lietuvių autorius, kuris parašė didelį realistinį veikalą toniniu hegzametrų. Jis -- lietuvių literatūrinio realizmo srovės pradininkas. Jei jo veikalas būtų išėjęs, kada jis buvo parašytas, Donelaitis būtų tapęs viso vakarinio pasaulio literatūrinio realizmo pradininku. Istoriniu požiūriu jis tokiu ir laikytinas, nes realistiškai rašyti pradėjo net septyniadesimt metų anksčiau už Charles Dickensą, kuris dabar laikomas pirmuoju realizmo atstovu. Prof. Vincas Mykolaitis apie Donelaitį štai ką rašo:

"Donelaičio poezija nuo klasicistinės bei sentimentalinės literatūros skiriasi tuo, kad pagrindinis jos vaizdavimo objektas yra valstietis baudžiauninkas, kad joje atkurti tipiški jo buities bruožai, kad ji yra jam skirta ir parašyta paprastai, liaudiška kalba. Dėl to Donelaitis laikytinas realistinės krypties pradininku lietuvių literatūroje ir vienu žymiausių realizmo atstovų Europos tautų literatūroje." (K. Korsakas (red.), Lietuvių literatūros istorija, 251 psl.)

Donelaičio naturalizmas yra kilęs iš paties jo gyvenimo. Gimęs neturtingoje šeimoje ir užaugęs žmonių -- būrų -- tarpe, jis rašė taip, kaip jis gyveno: aiškiai, paprastai, nenaudodamas jokių sentimentalų formų, kurios tais laikais buvo taip išpopuliarėjusios Europos literatūroje. Tasai paprastumas nė kiek nemažina Donelaičio kūrybos vertės: priešingai, -- jis ją paaukština.

Vienas iš gražiausių Donelaičio literatūrinių bruožų yra jo sugebėjimas pastebėti viską, kas darosi aplink jį. Šis sugebėjimas ypač tingai gražiai atsispindi jo gamtos vaizdavimuose. Donelaitis taip puikiai, taip detališkai pasakoja apie augalus ir gyvulius, regis nė vienos smulkmenos nepraleisdamas. "Pavasario linksmybėse", vaizduodamas gyvių sugrįžimą, jis net mažytės musytės ir uodelio nepamiršta:

Žiurkės su šešiais iš šalto pašalio traukės,

Varnos ir varnai su šarkom irgi pelėdom,

Pelės su vaikais ir kurmiai šilumą gyrė.

Musės ir vabalai, uodai su kaimene blusų

Mus jau vargint vėl pulkai visur susirinko

Ir ponus taip, kaip būrus, įgelt išsižiojo.

Apilpasakodamas gamtos veiklą, Donelaitis parodo ir savo meilę visiems Dievo kūriniams. Jis labai draugiškai į juos kreipiasi ir su meile apie juos kalba, tartum tie gyviai būtų žmonės. Kreipdamasis į lakštingalą, tą paukščių karalienę, kuri "vargonų ir cimbulų niekina garsą", jis taria:

Tu, paukštelė mieliai! ne poniškai prisivalgai,

Riebūs mūs lašiniai bei dešros tav nepatinka.

Ir keptų bei virtų valgių mūsų nenori.

Tu neliboji pyragų neigti ragaišių

Irgi nevožijį gardžiausio gėrimo ponų,

Bet, pasisotinusį prastai, tikt vandenio trokšti."

Donelaitis puikiai vaizduoja gamtą, bet jis dar nuoširdžiau ir įspūdingiau kalba apie tos gamtos Kūrėją. Iš čia aiškėja, kad Donelaitis buvo giliai religingas žmogus. Jis "Metuose" vis dėkoja Dievui už Jo gerumą ir Jį giria, kad taip gražiai ir tvarkingai sukūrė pasaulį. Donelaitis nerodo jokio nepasitenkinimo, kad būrai turi taip sunkiai gyventi, o ponai niekad nedirba, visad gerai valgo ir linksmai leidžia laiką. Matyt, Donelaitis tikėjo, kad tie vargšeliai baudžiauninkai, o ne turtingieji ponai, yra Dievo palaiminti ir kad jie vedą laimingesnį gyvenimą.

Toks pat nuoširdumas ir draugiškumas, kuriuo Donelaitis vaizduoja gamtą, gyvulius, augalus, vyrauja ir jo kalbose su Kūrėju. Donelaitis į Dievą nesikreipia kaip į kokį didingą valdovą, bet kaip į malonų, širdingą draugą. Tokiu būdu Donelaitis malda ir užbaigia "Metus":

Bet be Tavęs Tu, dangiškasis mūsų Tėtut!
Niekas negal mums tekt, ką miela vasara žada.
Ką mums mačys priprovos, ką mūsų trūseliai
Ar kad, sėtuves ir naujus nuoragius nusipirkę,
Art išsitrauksim ir grūdėlius, kai reik, pasisėsime?
Vislab bus niekai, ką veiksime argi pradėsime,
Kad žegnojanti Tavo rankelė negelbės.
Tu mus išlaikie per visą prašokusį metą,
Tu dar ir toliau mus išlaikyti galėsi.

Šie pavyzdžiai rodo, kad Donelaitis buvo ne tik talentingas žodžio menininkas, bet ir nuoširdus kunigas.

DONELAITIS -- SIELŲ GANYTOJAS

Pirmąją savo ganytojavimo dieną Tolminkiemyje, 1743 m. lapkričio 24-tą dieną, Donelaitis į krikščionų knygą įrašė šiuos žodžius: "Viešpatie Jėzau, gerasis žmonių Ganytojau, aš noriu čia ganytoju ir avinėliu būti". (Jonas Aistis, Kristijono Donelaičio metinės sutinkant, Draugas, 1964, I, 4.)

Kada Donelaitis perėmė Tolminkiemio klebono pareigas, tai apytiksliai ir bendrai visai Prūsijai grėsė didelis nutautimo pavojus. 1709--1711 metų maras ir badas buvo išmarinę per 71-į procentus apylinkės gyventojų. Mirusiųjų vietas buvo užėmę vokiečiai kolonistai, o likusieji lietuviai virto paprastais darbininkais -- baudžiauninkais. Tie būrai buvo vokiečių valdžios ir dvarininkų skriaudžiami, mušami ir bendrai blogai traktuojami. Be to, jie pamažu patys pradėjo vartoti vokiečių kalbą, pamiršdami savąją kalbą ir papročius. Tad klebonui Kristijonui teko lietuvių valstiečius globoti ne tik nuo "velnių", bet taip pat ir nuo vokiečių dvarininkų persekiojimo ir nuo vokietizmo.

Donelaitis šią pareigą puikiai atliko. Jis atidžiai saugojo savo būrų tautiškumą. Kad jie nesimaišytų su vokiečiais, jis ir savo pamokslus sakydavo dviem kalbom: rytą vokiečiai -- vokiečiams, o po pietų lietuviams -- lietuviškai. Per pamokslus, sako, jis dažnai skaitydavęs savo kūrinius. Taip pat stipriai Donelaitis prižiūrėjo ir gryną baudžiauninkus nuo žiaurių dvarininkų. Pats kilęs iš paprastų žmonių, jis nekenė ponų bei didikų ir nuolat su jais pešėsi. 1777 m. rugsėjo 16 d. jis rašė savo pažįstamam Kilgiuose:

"... Tik nuoširdžiai linkiu ne tokios vietos, kaip Tolminkiemyje, kur gyvenama kaimynystėje su karaliaus dvaru." Ir čia lotyniškai jis rašo:

"Felix Parochia! Ubi nulla regia via;
Felicior illa, ubi nulla regia villa;
Ac felicissima ista, ubi nullus nobilista."

Lietuviškai išvertus:

Laiminga parapija, kur nėra karaliaus kelio;
Laimingesnė ta, kur nėra karaliaus dvaro;
Laimingiausia ta, kur nėra ponų. (K. Korsakas (red.), Kristijono Donelaičio rankraščiai, 49 psl.)

Donelaitis buvo ne tik didelis rašytojas ir pulkus klebonas, bet taip pat ir labai įdomus žmogus. Jis buvo geras administratorius: tvarkė ir išlaikė savo parapiją ir prižiūrėjo penkias jos mokyklas, iš kurių vieną remontavo savo lėšomis. Pats pastatė mūrinę bažnyčią ir našlių prieglaudą, atstatydino sudegusius mokyklos ir klebonijos pastatus. Laisvu laiku jis užsiimdavo sodininkyste (turėjo gražų savo augintą sodą) ir optika -- dirbo visokių barometrų ir termometrų. Buvo pasižymėjęs savo nagingumu. Donelaitis domėjosi ir muzika: jis pats pasidirbo fortepijoną, juo skambindavo ir savo giesmes komponuodavo. Deja, tų gaidų nėra išlikę.

Donelaitis buvo ir įdomaus būdo žmogus. Jis buvo ne koks piktas ir griežtas kunigas ar koks dievobaimingas šventuolis, bet ramus, draugiškas ir energingas vyras, turėjęs savo nusistatymus ir tikėjimą. Istorikė V. Sruogienė apie jį štai rašo:

"Donelaitis buvo ramaus būdo, taikingas, nuoširdus, pasižymėjo jautrumu bei gyvu sąmoju, o taip pat, būdamas pietizmo įtakoje ir griežtomis pažiūromis į moralę." (Dr. V.D. Sruogienė, Lietuvos istorija, 694 psl.)

O V. Mykolaitis dar prideda: "atrodo buvęs stiprios valios, teisingas, pasiryžęs atkakliai ginti savo teises ir garbę..." (Korsakas 253 psl.).

Pats klebonas į savo kitaip žiūrėjo:

"Iš prigimties buvau gyvo temperamento, mėgau skambinti fortepijonu ir pianinu, bet skambindamas ar dainuodamas buvau moralus, taikiausi prie svečių, stengdamasis juos užimti..." (Aistis)

Savo stipriu charakteriu, teisingumu, atkaklumu ir darbštumu Donelaitis pagaliau įsigijo savo parapijoje tokį autoritetą, kad 1775 metais net Tolminkiemio apylinkės vyriausias valdžios atstovas Rūhigas skundėsi savo vyriausybei, kad nieks į jį nekreipia dėmesio, o visi klausą tik klebono.

DONELAITIS -- PATRIOTAS

Donelaičio poetinis talentas, jo gili užuojauta valstiečiams rėmėsi ne kuo kitu, kaip savo krašto meile. Tokių vyrų, kaip jis, tais laikais nedaug tebuvo. Lietuvos didikai, bajorai ir kunigaikš-

'VARPO' SVARBA LIETUVAI

STEPAS VYKINTAS

"Aušrai", "Garsui" ir "Šviesai" užgesus, atsirado mūsų spaudoje ir literatūroje tokia spraga, kurią ilgą laiką užkimo "Varpas". Tiesa, "Varpui" dirva buvo gerokai išpurenta, bet reikėjo dar daug realių darbų, kad ji būtų sėjai tinkama. Ir "Varpas" apie 17 m. šituos konkrečius ir realius uždavinius mūsų tautai atliko. Jis išvarė tokią plačią ir gilią vagą, kokios neišvarė nė vienas kitas anų laikų laikraštis. Tai Vinco Kudirkos pasiaukojimo, plieninės valios ir geležinės ištvermės vaisius. Jis "Varpą" redagavo ir beveik vienas prirašė apie 10 metų. Kiti "Varpo" redaktoriai tiek ilgai neištvėrė: jie redagavo pripuolomis ir pamečiais. Tai Adomaitis-Sėras, Jon. Kriaučiūnas, S. Matulaitis, J. Bagdonas, Jurg. Šaulys ir Pov. Višinskis. "Varpo" gipsteigėjas, ideologas ir spiritus movens buvo V. Kudirka. Jo "Kelkite, kelkite..." skambėjo ir visiems "Varpo" bendradarbiams, ir visiems skaitytojams.

"Varpo" ideologija ir programa žymiai skyrėsi nuo "Aušros". Pastaroji buvo išaugusi romantizmo dvasioje. Basanavičius ir dauguma aušrininkų buvo romantikai. Mūsų tautos praeities idealizavimas, tautos garbės kėlimas, gimtosios kalbos aukštinimas -- tai buvo vieni iš svarbiausių "Aušros" idealų. "Varpas" pasuko realistine ir pozityvistine kryptimi. Reikia pabrėžti, kad Vakarų Europoje romantizmas jau buvo seniai parbloktas. Jau ir realizmas ten buvo nebe naujas dalykas. Tik Rusija, aklinai pati užsidariusi ir pavergtą Lietuvą uždariusi nuo Vakarų, buvo atsilikusi. Todėl ir pozityvizmas, Auguste Comte (1798-1857) sukurtas, V. Kudirkos pasisavintas buvo Varšuvoje ir Lietuva perkeltas apie 50 m. vėliau. Tiesa, šis Kudirkos pozityvizmas buvo lietuviškas, nedaug ką bendro turėjo su lenkų pozityvizmu, o buvo Kudirkos paimitos tik A. Comte pozityvizmo pagrindinės mintys. Ir tai daugiausia ne ideologine, filosofine, bet publicistine linkme. Kudirkai pirmoje eilėje rūpėjo politinis, socialinis gyvenimas, o ne filosofija. Todėl jis iš pozityvizmo ir pasiėmė tik politinio ir socialinio gyvenimo pradus.

"Lietuvos" draugija, V. Kudirkos ir jo vienminčių 1888 m. Varšuvoje įkurta, savo įstatuose įrašė šiuos pozityvistinio pobūdžio tikslus: 1. Šviesos platinimas, 2. Tautinės dvasios, rašlivos, dailinės atgaivinimas ir pakėlimas, 3. Ūkio būties pagerinimas, 4. Lietuvystės ribų platinimas. Plačiau šią programą bedėstant, buvo "Varpe" nurodyta: ūkio būties pagerinimas: a) pamokymų apie žemdirbystės pagerinimą platinimas, b) amatų kėlimas. Lietuvystės ribų platinimas: a) emigracijos sulaukymas, b) žemės lietuvių rankose išlaikymas, c) žemės išpirkimas iš svetimačiųjų rankų ne tik Lietuvos viduryje, bet ir pasieniais. Kaip matome, ši "Varpo" programa yra perdėm realistinė ir pozityvistinė. "Varpui" rūpėjo pozityvistiniai darbai kelti Lietuvos mokslą, kultūrą, žemės ūkį, prekybą, amatus, kad kiekvienas lietuvis savo žemėje būtų tvirtas, kultūringas ir savarankus šeimininkas, o ne rusų vergas ir kitų tautybių pastumdėlis.

"Lietuvos" draugija, V. Kudirkos ir jo vienminčių 1888 m. Varšuvoje įkurta, savo įstatuose įrašė šiuos pozityvistinio pobūdžio tikslus: 1. Šviesos platinimas, 2. Tautinės dvasios, rašlivos, dailinės atgaivinimas ir pakėlimas, 3. Ūkio būties pagerinimas, 4. Lietuvystės ribų platinimas. Plačiau šią programą bedėstant, buvo "Varpe" nurodyta: ūkio būties pagerinimas: a) pamokymų apie žemdirbystės pagerinimą platinimas, b) amatų kėlimas. Lietuvystės ribų platinimas: a) emigracijos sulaukymas, b) žemės lietuvių rankose išlaikymas, c) žemės išpirkimas iš svetimačiųjų rankų ne tik Lietuvos viduryje, bet ir pasieniais. Kaip matome, ši "Varpo" programa yra perdėm realistinė ir pozityvistinė. "Varpui" rūpėjo pozityvistiniai darbai kelti Lietuvos mokslą, kultūrą, žemės ūkį, prekybą, amatus, kad kiekvienas lietuvis savo žemėje būtų tvirtas, kultūringas ir savarankus šeimininkas, o ne rusų vergas ir kitų tautybių pastumdėlis.

(Nukelta į 6 psl.)

Čiai bei kiti išmokslinti vyrai vartojo tik "padarias, aukštos klasės" kalbas: lenkų, vokiečių ir kitus svetimus žargonus. Tokie "lietuviai" kaip Kondratavičius ar Mickevičius, išgarsėjo kitų kalbų literatūroje. Lietuvių kalba atrodė netinkama tokiems inteligentams.

Tačiau Donelaitis buvo kitokio molio vyras. Buvo baiges aukštąjį mokslą ir mokėjo visą puokštę kitų kalbų -- lotynų, graikų, vokiečių, prancūzų, hebrajų -- tačiau jis kalbėjo lietuviškai ir lietuviškai rašė:

Taip, Dieve, duok kožnam, kaus mūsų Lietuvą garbin
Ir, lietuviškai kalbėdams, baudžiavą seką,
Tam, Dieve, duok sulaukt kasmet pavasarį sveiką,
Ogi pabaigus tą, po tam'ir vasarą linksmą...

Donelaitis ne tik kalbėjo ir rašė lietuviškai, jis savo lietuviųbe didžiavosi. Jam nebuvo gėda, kad jis esąs paprastas lietuvis, mažos ir pavergtos tautos sūnus. Jam nebuvo gėda, kad aplink jį visi kalbėjo svetima kalba, o jis -- lietuviškai. Kad jis buvo netikėtai atsidūręs svetimoje aplinkoje neraiškė, kad jis turėjo savo tėvynę užmiršt, Donelaitis gimė lietuviu, tokiu pat jis ir mirė.

Donelaičio natūrali meilė Lietuvai bene geriausiai išreikšta jau minėtame laiške, kurio žodžiai dar ir šiandien gali būti kelrodžiu kiekvienam lietuviui:

"... Tik tiek... norėjau prašyti: neužmiršti lietuvių kalbos vokiškame krašte; taip pat jokio paaukštinimo vokiškame krašte nepřimti. Gerų lietuvių šiais laikais reta."

'Varpo' svarba...

(Atkelta iš 5 psl.)

O ar šiandien mūsų intelligen-tija reikiamai auklėja savo vai-kus lietuviškos ir lietuvių kalbos stiprybėje? Ar "Varpo" gausmas neatplaukia iš Kudirkos Nau-miesčio: dirbkite ir kovokite re-aliais ir pozityviais būdais dėl lietuvių tautos mokslo, kultūros pažangos ir jos valstybinio, eko-nominio ir visokeriopo savaran-kumo.

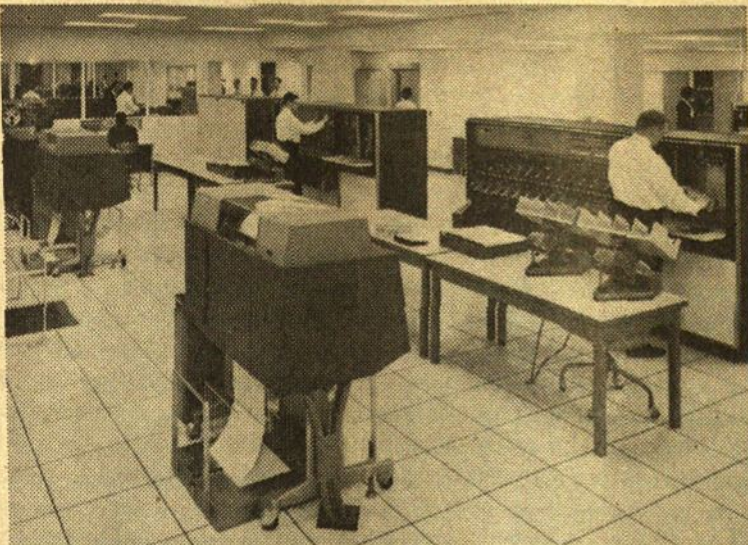
PAIEŠKOMAS

Ben. Dibulskis, atvykęs iš Belgijos Kanadon. Žinantieji jo antrašą pra-šomi atsilipti:
D. Vismantui,
1329 E. 66 St.,
Cleveland, Ohio 44103.

DIRVOJE GALITE ĮSIGY-TI AR UŽSISAKYTI ŠIAS NAUJAI PASIRODŽIU-SIAS KNYGAS:

Vytautas Alantas — 9 dramos veikalai 5 dol.
Pulgis Andriušis — Pu-rienos po vandeniu — 1.50 dol., kietais virš. — 2 dol.
R. Spalis — Angelai ir nuodėmės — 1.50 dol.
A. Šapoka — Senasis Vil-nius — 5 dol.
J. Kralikauskas — Min-daugų nužudymas — 3 dol.
K. Bradūnas — Sidabri-nės kamanos — 2 dol.
J. Ignatonis — Lūžiai — 3 dol.
A. Tyruolis — Metų vin-giai — 3 dol.
Visa eilė kitų anksčiau pasirodžiusių knygų, albu-mų, poezijos rinkinių.

CLEVELAND TRUST BANKAS SAVO NAUJOSE PATALPOSE IRENGĖ MODERNIŠKAS MAŠINAS

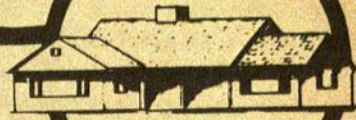
Didžiausio ir moderniškiausio banko Clevelande pastato atidarymas įvyko gegužės 6 d., kada buvo atliktos atidarymo iškilnės Cleveland Trust Co. patalpose Huron Rd. ir 9 gt. kampe.
Moderniškiausios mašinos, šio amžiaus paskutiniausieji išradi-mai, užpildo Cleveland Trust Co. naująjį Computer and Service Center, 915 Huron Rd.
Modernizacijos programa siekiama geresnio, tikslesnio ir grei-tesnio patarnavimo.

Naturally SUPERIOR SAVINGS

SINCE 1909
13515 EUCLID AVE.
6712 SUPERIOR AVE.

HOME and
REMODELING
LOANS
....

INSURED SAVINGS

"A" ONE LAWN & GARDEN SERVICE AND SUPPLIES

TRĄŠOS — SĖKLOS — ŽIEDAI — GĖLĖS
TRĄŠOS — PAGRINDINIS MŪŠŲ BIZNIS.

Gėlės šermentims ir vestuvėms.

Tel. 781-8111 3134 Superior Ave.
Cleveland, Ohio 44114
JURGIŠ SIDABRAS — savininkas.

DIVIDENDUS MOKAME KAS 90 DIENŲ! KVIEČIAME PRADĖTI TAUPYTI PAS MUS!

PINIGAI PADĖTI IKI KIEKVIENO MĖNESIO 15-TOS DIE-NOS, NES DIVIDENDĄ NUO PIRMOS MĖNESIO DIENOS.

4 1/2% PRISIŪSIME DIVIDENDUS KAS 90 DIENŲ ANT INVESTAVIMŲ.

ŠIAS SĄSKAITAS YPATINGAI REKOMENDUOJAME PENSIONIERIAMS, KURIEM PROCENTAI YRA SVARBU GAUTI DAŽNIAU, NES IS TO PRAGYVENA.

ST. ANTHONY SAVINGS & LOAN ASSN.

1447 So. 49th Court, Cicero 50, Ill.

JUOZAS F. GRIBAUŠKAS,
sekretorius

Chicago Phone: 242-4395; Suburban Phone: 656-6330

SIUNTINIUS Į LIETUVĄ IR KITUS KRASTUS SIUNČIA

Licenzijuota lietuvių įmonė, registruota U. S. Depart-ment of Justice ir paskelbta U.S. Department of Commerce

Cosmos Parcel Express Corp.

3212 So. Halsted St., Chicago, Ill., 60608
Tel. CA 5-1864 ir WA 5-2737

IR

Marquette Gift Parcel Service

2439 W. 69 St., Chicago, Ill., 60629
Tel. WA 5-2737 ir 225-1864

Didelis pasirinkimas medžiagų ir visų kitų siuntiniams tinkamų prekių žemesnėmis negu kitur kainomis. Prieš sudarydami siuntinius, patikrinkite mūsų kainas.

Ištaigos vedėjai: EDV. ŽUKAUSKAS IR VYT. ŽUKAUSKAS
Abiejuose skyriuose galima užsakyti maisto siuntinius iš Danijos, taip pat akordeonus, siuvas ir rašomas mašinas iš Europos ir įvairias prekes, net šaldytuvus ir automobilius iš SSSR sandėlių.

USE EAGLE STAMPS LIKE MONEY AT ALL 5 MAY COMPANY STORES!

MAY'S BASEMENTS

DOWNTOWN
ON THE HEIGHTS
PARMATOWN
SOUTHGATE

Pakartojant išpardavimą!

Pagarsėjusios šukuotinės visiems metų laikams tinkamos nyloninės 'Thermal' audinių antklodės

9.98 jei be trūkumų

5.66
VIENA

- Baltos
- Ružavos
- Mėlynos
- Žalios
- Smėlinės

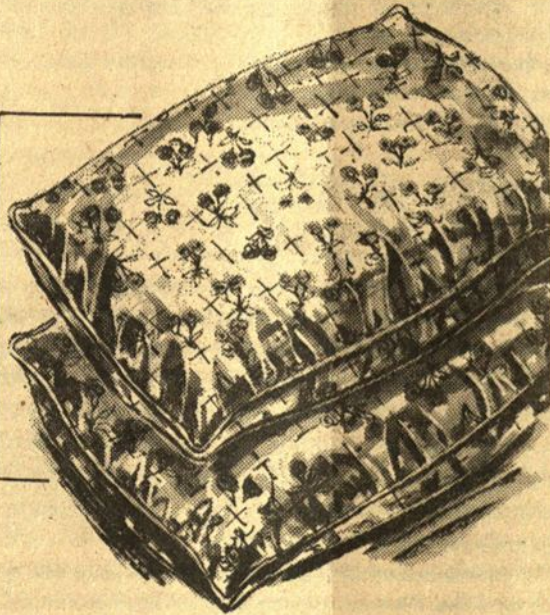

ŠILTOS ŽIEMĄ VESIOS, VASARĄ!

Išigykite dabar visiems metams komfortą už nepaprastą sutulpą! 100% rinktinės medvilnės siūlų, pagamintų vienkartiniai cirkuliacinės konstrukcijos lyg rankų darbo, akcentuotais nylo no kraš-tais. Skalbiamos ir džiovinamos mašinose. Sutaupysite 4.32 ant kiekvienos antklodės ryšium su nežymiais trūkumais.

Pasirinkite antrą spalvą užsakant paštu ar telefonu

72x90 inčų dydžio
vienguboms ir dviguboms
lovoms

Sensacingas baltasis išpardavimas! Polyesterio pagalvės

Putnios, sniego baltumo, nealergiški polyesteriu pripildytos, nesusitraukia ir nesukietėja. Visad minkštos, patogios tūks-tančiui ir vienai nakčiai.

Palyginkite 2.98 vieną su 2 už \$3

Didesnio dydžio 2 už \$4

Primami užsakymai telefonu ir paštu... Skambinkit CH 1-3070
Prašome turėti antrą spalvų pasirinkimą.

BASEMENT DOMESTICS, THE MAY CO., DOWNTOWN, HEIGHTS, PARMA, SOUTHGATE (NOT AT MENTOR)

PETKUS LAIDOJIMO ISTAIGA

MARQUETTE PARK CHICAGO

2533 W. 71 St. Tel. GR 6-2345-6

CICERO ILLINOIS

1410 S. 50 Ave., Tel. TO 3-2108-9

TRYŠ MODERNIOS KOPLYČIOS

VIEŠĖDAMI CHICAGOJE PIRKITE NAUJOJE MODERNIOJE

MAISTO IR LIKERIŲ KRAUTUVĖJE

PARAMA-

2534 WEST 69th STREET. Telefonas: RE 7-3332

Savininkai: J. Janušaitis ir J. Mažeika

ČIA GERIMUS PIRKSITE TIKRAI PICIAI! TIK KELETAS PAVYZDŽIŲ

1. STREGA — Liqueur, Import. from Italy... 5th \$5.75
2. KRON BRANNVIN AQUAVIT švediška... 5th \$3.98
3. NAPOLEON Vermouth, Import. from France... 5th \$1.19
4. Popular GERMAN VSOP Brand... 5th \$4.69
5. PORT, SOUTHERN, RHINE Wine... 5th \$.69

6. ST. REMY BRAND, Import. from France... 5th \$3.98
7. LIEBFRAUMILCH Wine... 5th \$.98
8. BORDEAUX Wine, Red or White... 5th \$.98

Be to, didžiausias pasirinkimas importuotų maisto produktų iš viso pasaulio kraštų.

CLEVELANDE IR APYLINKĖSE

• Inž.-architektas Algirdas Liutkus, dirbęs žymioje Dalton-Dalton architektūros firmoje, išvyko antrą kartą tarnybos reikalais į Nigerijos valstybę Afrikoje, kur yra tęsiama statyba mokslinio institucijų Amerikos lėšomis.

• Šv. Kazimiero Lituaništinė Mokykla nuosirdžiai kviečia visus Clevelando lietuvių į mokslo metų užbaigimą, kuris įvyks gegužės 17 d., 3 val. p. p., Naujosios parapijos salėje.

Programoje: pažymėjimų įteikimas baigusiems pirmąją mokyklos laidą, dovanos baigusiems ir geresiems mokiniams, eilėraščiai, tautiniai šokiai, dainos.

Po programos šokiai, grojant geram orkestrui, ir vaisės. (56-57)

* PUTNAMO SENELIŲ NAMAMS statyti Clevelando rėmėjų komitetas per inž. A. Alkaitį Putnamo senelių rėmėjų seime Chicagoje įteikė 260 dol. Viso šiais metais Clevelando komitetas yra įteikęs statybos reikalams \$751,50.

* ALRK MOTERŲ SĄJUNGOS 36 kuopa naujos parapijos salės scenai pasiryžo įgyti uždangą. Tam tikslui yra teikiamos lėšos. Jau paaugojo: S. Velbasio studijos mokinių tėvai \$30,00; Dr. J. Stankaitis \$20,00; Dr. J. Mačys \$10,00; Dr. J. Skrinška \$10,00; P. Tamulionis \$10,00; Inž. V. Valys \$10,00. Laidotuvių direktoriai Jokubauskienė ir sūnus \$10,00; D.L.K. Birutės draugija \$5,00; Dr. E. Juodėnas \$5,00; K. ir O. Karpiai \$5,00; E. Mikšienė \$5,00.

Vilsiams aukojusiems sąjungietės nuosirdžiai dėkoja. Iš viso jau turime \$411,48. Laukiame ir toliau aukų. Norintieji paaugti, gali kreiptis į kleb. J. Angelaitį.

CLEVELANDO LIETUVIAI!

Šių metų liepos 7 dieną Šiaurės Amerikos lietuvių krepšinininkų rinktinė išvyksta į Australiją. Tai bus pati didžiausia išvyka ir visų iki šiol organizuotų.

Didesnis bendradarbiavimas tarp išsisklaidžiusių pasaulyje tautiečių turi nepaprastos reikšmės lietuviškos veiklos gyvenimui ir lietuviškos sąmonės stiprinimui.

Krepšinininkai išbus Australijoje penkias savaites ir žais netik su lietuvių krepšinininkais, bet ir su stipresnėmis australiečių komandom bei keletą kartų su Australijos olimpine rinktine.

Visi Australijos lietuviai laukia mūsų rinktinės su dideliu entuziazmu ir nekantrumu. Jau dabar didelį dėmesį rinktinės atvykimui rodo visa Australijos spauda.

Tai bus vienas iš didžiausių 1964 metų Australijos sporto įvykių.

Reikia tikėtis, kad rinktinės laimėjimai duos tikro džiaugsmo Australijos lietuviams ir pagarsins Lietuvos vardą australų, didelių sporto entuziastų tarpe.

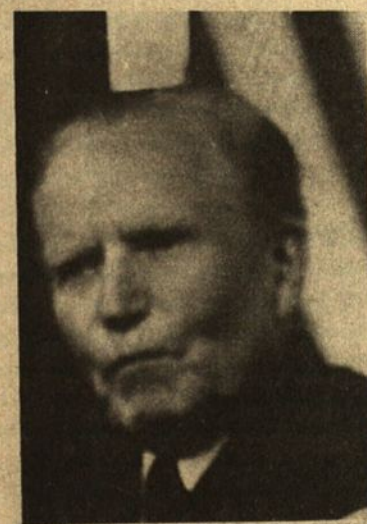
Rinktinės pasiuntimas yra surištas su didelėmis išlaidomis, kurių padengimas be nuosirdžios mūsų visuomenės paramos neįmanomas. Didesnioje mūsų kolonijoje jau vyksta aukų rinkimas.

Clevelando komitetas krepšinininkų išvykai į Australiją remti kviečia Clevelando lietuvių visuomenę duosniai prisidėti savo aukomis ir tuo padėti įgyvendinti šį mūsų jaunimo žygį.

Clevelando Komitetas:

J. Ciuberkis, J. Daugėla, F. Eidimtas, V. Jokubaitis, E. Katalinas, P. Mikšys, A. Nasvytis, J. Nasvytis, V. Plekaitis, V. Ramanauskas, J. Smetona, A. Stempuzienė, I. Stašaitė, K. Žiedonis.

V. Sidzikauskas ir kun. B. Liubinas padarys pranešimus Clevelande

V. Sidzikauskas

Sekmadienį, gegužės 17 d., turėsime progą išklauyti dviejų žymių visuomenininkų pranešimų, tuoj po pamaldų, šv. Jurgio parapijos salėje. Šie reti svečiai yra:

V. Sidzikauskas, Lietuvos Laisvės Komiteto pirmininkas ir lietuvių atstovas Pavergtų Tautų komitete New Yorke, neseniai apvažiinęs eilę pasaulio kraštų ir Azijos valstybes.

Kun. B. Liubinas, Vasario 16-to Gynimo direktorius Vokietijoje tą dieną laikys pamaldas bažnyčioje, ir po pamaldų salėje padarys pranešimą apie mums rūpimus klausimus ryšyje su Vasario 16-to Gynimu.

Abiejų svečių sutapęs atsilankymas Clevelande sudaro galimybę juos išklauyti vienu metu. Kiekvienas geras lietuvis privalo paaugti tam laiką ir atvykti į šv. Jurgio parapijos salę.

LB I Apylinkė, kuri jau anks-

čiau tarėsi su p. Sidzikausku apie jo atvykimą pas clevelandiečius, globoja tą rengimą. Šeštadienio vakare Čiurlionio Ansamblio namuose bus p. V. Sidzikausko susipažinimas su spaudos atstovais.

MIRĖ ONA MIHELICH (ŽVINGILIUTĖ)

Gegužės 8 d., Polyclinic ligoninėje mirė Ona Mihelich, adv. John L. Mihelich žmona, 67 metų amžiaus, ankstyvų Clevelando atelvių žvingilų dukrė.

Iš jaunų dienų dirbus lietuvių tarpe, šv. Jurgio parapijoje ir katalikiškose organizacijose, iš lietuvių veiklos ji niekad nepasitraukė.

Plačiai išsilavinus, gabi ir sumani visuomenininkė, ji buvo labai naudinga augančiai lietuvių kolonijai ryšiams su amerikiečiais ir kitomis tautinėmis grupėmis palaikyti, ypač kai reikėjo steigti kultūriniai darželiai.

Kai 1915 metais buvo pradėta leisti Dirva, ji porą metų buvo Dirvos administratorė.

Išsteigus Lietuvių Moterų Klubą, ji buvo ilgus metus to klubo pirmininkė.

Susiorganizavus Lietuvių Kultūrinio Darželio Sąjungai, Ona atstovavo joje lietuvių klubą ir visą laiką per 30 metų buvo kultūrinio darželio veiklė narė ir valdybos vicepirmininkė.

Po I Pasaulinio Karo įsteigus Clevelando Lietuvių Laisvės Paskolos komitetą, Ona veiklė dalyvavo bonų pardavime ir II Pas. karo metu rūbų ir kitos pagalbos tremtiniams teikimo komitete.

Jos vyras yra buvęs Clevelando miesto tarybos nariu, pastaraisiais metais civilinės tarnybos komisijos nariu.

ksk.

LB I APYLINKĖS VALDYBA

Balandžio 19 d. metiniame susirinkime išrinkta LB I Apylinkės Clevelande valdyba savo gegužės 10 d. posėdyje pasiskirstė pareigomis sekančiai:

Feliksas Eidimtas -- pirmininkas ir švietimo vadovas, K.S. Karpus -- viceprim., santykiams su amerikiečiais ir kitomis tautybėmis bei spaudos reikalams, Antanina Puškoritė -- sekretorė ir kultūrinį reikalų vadovė, Zigmas Tarutis -- išdėtininkas ir solidarumo mokesčio vadovas, Romas Zorska -- parengimų vadovas.

Praeitų metų valdyba, kaip metiniame susirinkime buvo pranešta, per metus iki š. m. kovo 31 d. pajamų turėjo \$1918,58 -- su likučiu iš praėjusių metų viso pajamų \$3330,27. Per tą laikotarpį padarė išlaidų \$1863,17. Iš kovo 31 d. š. m. naujai valdybai liko \$1,467,10. I Apylinkės parengimai davė pelno virš \$700.

Apylinkė turi namų fondą \$600; akcijų už \$250; Čiurlionio Ansamblio namų paskolą \$1000 ir kitų sumų apie \$500.

Apie \$350 pernai aukojo litu-

Pabaltiečiai sportininkai iškilmingo akto metu. Lietuvos trispalvę laiko krepšinininkas Slomčinskas iš Waterburio, Conn. Greta išsiriakė lietuvių sportininkai. Priekyje stovi V. Jokubaitis, vadovavęs paradiui.

Išskirtino lygio koncertas

Dainavos Jaunimo Stovyklos Globos Komitetas Clevelande gegužės 9 d. šv. Jurgio parapijos salėje suruošęs sopraną Lilijos Šukytės ir pianistą Andriaus Kuprevičiaus koncertą, į keblį padėti pastatė tuos, kuriems tenka reportažas ar vad. recenzijas rašyti apie mėgėjiško lygio koncertus Clevelande. Kokiais superlatyvais dabar reikėtų patiekti šio koncerto reportažą, kad pabrėžti išskirtinus aukštos klasės muzikinius laimėjimus? Kokius žodžius dabar vartoti, kad išskyrus mėgėjiškų koncertų liaupsinimus nuo koncerto, su kuriuo galima pasirodyti geriausioje muzikinėje estradoje?

Gausiai atsilankę svečiai įsitikino, o koncerto negirdėję skaitytojai supras, kad kas iki šiol buvo spaudoje rašyta apie Liliją Šukytę ir Andrių Kuprevičių, buvo atlikta beveik su skriauda žmėninei pažangai ir atsielėjimais laimėjimams atžymėti.

J. P. MULL-MULIOLIS REALTOR

Šv. Jurgio parapijoje

1 šeimos, 6 kamb., nauja vonia, geras rūsys, garažas, gražus kiemas. Prašo tik \$11,600. Įmokėjimas \$1,500.

2 šeimų 5-5, 1 1/2 garažo, geras rūsys. \$10,300.

2 šeimų 3-3. \$11,600.

2 šeimų, 5-5, E. 78 -- Donald gt. švarus ir gerai prižiūrėtas namas. \$11,900.

2 šeimų, 5-5, 2 naujos virtuvės, 2 naujos vonios, 2 garažai. \$13,900.

2 šeimų 5-5. \$9,800.

1 šeimos, visi 6 kamb. žemai, arti St. Clair. \$9,500.

2 vienos šeimos namai ant vieno sklypo. Švarūs, gerai užlaikyti. \$9,500.

Investavimui

6 šeimų mūrinis, 6-6-6-5-5-5, šildymas dujomis, gerame stovyje. Mėnesinės pajamos 400 dol. \$25,00.

Gražus mūro pastatas, dviguba krautuvė ir 6 kambarių butas bei 2 šeimų 6-4 viename sklype. Gerame stovyje. \$19,500.

Lietuviai bendradarbiai: Alg. Dailidė, John Lorenz ir Antanas Mikoliūnas 13229 Superior Ave.

UL 1-6666

PARDUODAMAS NAMAS

Prie šv. Jurgio parapijos, į šiaurę nuo Superior Ave., 5-5, 2 šeimų. Priimamas geriausias pasiūlymas. Privalo parduoti, kad sutvarkius palikimą.

GLOBOKAR REALTY CO. 986 E. 74

Tel. HE 1-6607

(54-56)

ISNUOMOJAMAS

5 kambarių butas. Gazo šildymas. Giddings ir Whitney gt. rajone. Naujas pečiū.

Teirautis tel. UT 1-2347.

(56-60)

PARDUODAMAS LAIVAS

13 pėdų ilgio, motoras 5 1/2 h. p. ir priekaba. \$135.00. Skambinti po 5 val. vak. šeštad. ir sekmad. visą dieną -- PO 1-2082. (56-57)

PERKATE NAUJA AUTOMOBILĮ?

Norite sutaupyti paskoloje?

MĖNESINIAI MOKĖJIMAI

	SUMA	24 MĖN.	30 MĖN.	36 MĖN.
PALYGINKITE šiuos mokėjimus* PRIEŠ pasirašydami dokumentus perkant naują automobilį				
\$1500	68.72	56.10	47.69	
2000	91.48	74.68	63.48	
2500	114.24	93.26	79.27	
3000	136.99	111.83	95.06	

Mokėjimai* apima pagrindinį mokestį, procentus ir net gyvybės draudimą.

Prieš pirkdami automobilį paskambinkite mums!!!

Taip pat duodame 10-15% nuolaidą, apdraudžiant nuo gaisro namus ir inventorių.

Prieš atnaujinami savo mokėjimus, patikrinkite pas mus.

Z. OBELINIS

V. GIEDRAITIS

Telef. 881-7741 APPROVED FINANCE, INC. Telef. 944-6835

Nationwide Insurance

associated with
NATIONWIDE MUTUAL
INSURANCE COMPANY
Home Office: Columbus, Ohio

JAKUBS & SON FUNERAL HOMES

Vėsinamas oras Jūsų patogumui

Della E. Jakubs & William J. Jakubs

Licensijuoti laidotuvių direktoriai ir balsamuotojai 35 metai simpatingo ir rimto patarnavimo

6621 Edna Avenue
EN 1 - 1763

936 East 185th St.
KE 1 - 7770

(j. pmš.)

DIRVA

TAUTINĖS MINTIES LIETUVIŲ LAIKRAŠTIS

• Kazys S. Karpus, buv. ilgametis Dirvos redaktorius ir tautinių organizacijų veikėjas gavo iš Lituanistikos Instituto prezidento Dr. Jono Balio gegužės 4 d. rašytą laišką, kuriame sakoma:

"Turiu malonią pareigą pranešti, kad Lituanistikos Instituto Taryba gegužės mėn. 3 d. išrinko Tamstą to Instituto Lietuvių išeivijos istorijos skyriaus tikruojų nariu, kadangi Tamsta gerai pažįstate Amerikos lietuvių gyvenimą ir iš senų laikų aktyviai dalyvaujate lietuviškoje veikloje. Tikiuosi, kad išrinkimą priimsite, o Tamstos bendradarbiavimas bus naudingas mūsų Institutui ir suteiks Tamstai asmenišką pasitenkinimą.

Dr. Jonas Balys,
Instituto Prezidentas."
K. S. Karpus Lituanistikos Instituto kvietimą priėmė.

VASAROTOJŲ DĖMESIUI

Geriausiai pailsėsit per atostogas garsiaame Cape Cod, Mass. kurorte prie Atlanto jūros plažo, gražioje lietuviškoje J a n s o n ų vasarvietės viloje

A U D R O N Ė
87 East Bay Rd., Osterville, Cape Cod, Mass. 0655.

Svečių patogumui šiemet specialiai padidinta valgykla, salionas ir kiti patobulinimai.

Atidaroma nuo birželio 15 d. iki rugsėjo 15 d.

Iš anksto kreiptis: Ed. Jansonas, 15 Rosedale St., Boston, Mass. 02124.

• Marquette Parko Lituanistinės Mokyklos mokslo metų užbaigimas įvyks š. m. birželio 5 d., 6 val. 30 min. parapijos salėje, 6820 So. Washtenaw. Bus trumpa oficialoji dalis. Meninę programą išpildys mokyklos choras vadovaujamas mokyto F. Strolis.

• Valdas Adamkavičius, LB centro valdybos vicepirmininkas, Tabor Farm vasarvietės tvarkytojas (resident manager), išgavo naują rezoliuciją iš kongresmano E. Hutchinson, kurio distrikto minėta vasarvietė ir yra. Be kitos veiklos, V. Adamkavičius aktyviai reiškiasi Respublikonų Partijos veikloje Chicagoje. Neseniai jis buvo išrinktas 13-tojo wardo partijos vykdomuoju vicepirmininku. V. Adamkavičius vadovavo J. J. Lanigan rinkiminei akcijai į Illinois senatą. Jo kandidatas laimėjo pirminius rinkimus.

Lietuviškos primicijos vokiškoj parapijoj

Antroji Velykų diena švabų kaimelyje tiesiog stebuklingai prasigiedrijo po lietaus ir sniego pūgų per visą didžiąją savaitę. Namai ir gatvės išsipuošė, kaip Dievo Kūno šventėje. Nuo klebonijos per miestelį iki bažnyčios -- daugybė vėlavų, vainikų, Kėllas, kuriuo turėjo praeiti primicijantas -- Šv. Kazimiero Kolegijos Romoje auklėtinis, kun. R. Kasponis, -- baigėsi iškilmingais vartais su rašu "Dieve, laimink Tavo kunigystės kelią". Nuo klebonijos pastogės per tris aukštus nusidriekus ilga, graži Lietuvos trispalvė. Prie altoriaus, paskendusio gėlėse, vėl iškilė iš šonų dvi Lietuvos tautinės vėliavos. Atrodė, kad per parapijos kleboną kun. Ant. Bungą, jau porą metų čia besidarbuojantį, lietuviai užvaldė šį ramų švabijos kaimelį!

Iš tikrųjų panašiai ir yra Mittelneufnache, Kun, Bungos nuosirdumą ir pastoracinį uolumą įvertina netik jo parapijiečiai, bet ir dekanato kunigai ir apylinkių gyventojai. Tai galėjai aiškiai pastebėti kun. Kasponio primicijų šventėje. Kun. Kasponis, klieriku būdamas, atvykdavo į Mittelneufnachą praleisti atostogų ir čia jis būdavo svetingai priimamas.

Gaudžiant bažnyčios varpams, rinkosi apie kleboniją organizacijos su vėliavomis, mokykla, miestelio taryba, kaimyniniai kunigai ir žmonės iš kelių parapijų. Pasirodžius primicijantui, pasipuošusiam parapijiečių dovanota kamža ir stula, pasveikino jį burmistras ir pradž. mokyklos vaikai specialiai sukurto eilėraščių. Orkestrui grojant maršus, išsivėngavo ilga procesija per miestelį. Paskui primicijantą ėjo tautiniais drabužiais pasipuošusi sesutė Livija, atvykusi iš Clevelando į brolio šventimus. Ji vis jaudinosi ir negalėjo atsistebėti nepaprastu iškilmingumu ir žmonių nuosirdumu. Nuolat šnibždėjo šalia einančiai kaimynei į ausį: "Kaip gražu! Ir kaip gaila, kad visko negali matyti ir išgyventi mamytė!" Sesuo taip pat rūpinosi, kad tik brolis-kunigas nenusiviltų, parvykęs "į namus" -- Clevelandą, kur tokių iškilmių jam niekas negalėsiąs suruošti -- Amerikoje tai esą neįmanoma.

Gaila, į bažnyčią nesutūlpo visi žmonės. Klebonas Bunga pasveikino primicijantą. Prasidėjo mišios, asistuojant kun. Bungai su kun. J. Tautkevičium ir dekanu H. Gropper. Choras giedojo E. Tittel "Iškilmingas mišias".

Koks sutapimas! Pamokslą sakė tėv. P. Egger, šv. Kraujovienos vicegenerolas, dalyvavęs kun. Kasponio šventimuose Laterano bažnyčioje Romoje, bet tada jo visai nepažinojęs! Jis su pažindino su primicijanto nueitu keliu, su mūsų tėvynės likimu ir

Kun. R. Kasponis su sesute Livija. Kun. J. Petraičio nuotrauka

iškėlė kunigo pagrindinę dorybę -- žmonių meilę. Ant galo perskaitė Šv. Tėvo telegramą, kurioje Popiežius laimino visus primicijų dalyvius.

Po mišių kun. R. Kasponis suteikė primicijanto palaiminimą ir padėkojo parapijiečiams už nuosirdumą ir gausias dovanas.

Iškilmingų pietų metu sveikinimo kalbas pasakė dekanas ir kiti kunigai. Pakaitomis buvo giedamos ir dainuojamos lietuviškos ir vokiškos giesmės - dainos. Vokiečiai gėrėjosi, kaip

galėjo susidaryti tokia draugiška nuotaika tarp dviejų tautybių. Pakili nuotaika buvo jaučiama ne tik klebonijoje, bet ir visame miestelyje. Tai buvo tikras krikščioniškas džiaugsmas!

Šią neužmirštamą dieną primicijantui įamžino kun. dr. J. Petrraitis magnetofono juostelė ir daugelyje foto nuotraukų. Šventės dalyviams pasiliks neišdildomas įspūdis, kaip vokiečiai katalikai pagerbė tremtinį lietuvių kunigą.

A. G-nė

Pavasario balius Los Angeles mieste

Gegužės mėn. 2 d. A.L. Tautinės Sąjungos Los Angeles skyriaus ruoštas Pavasario balius praėjo labai jaukioje nuotaikoje. Ankstyvo pavasario žalumynais ir gėlėmis išpuoštoje salėje sve-

čiai linksminosi iki vėlybos nakties.

Programoje solistė L. Zaikienė išpildė mūsų kompozitorių dainas, puikiai akompanuojant Raimondai Apeikytei. Solistė dai-

LTS Los Angeles Skyriaus pirmininkas A. Mažeika apdovanoja gėimius solistę L. Zaikienę po sėkmingo koncerto Pavasario balioje. L. Kančausko nuotrauka

navo dideliu subtilumu ir originaliu dainų interpretavimu. Be to, daininkės graži laikysena bei aktoriški judėjimai, kurie taip būtinai scenos menininkams, darė klausytojams pasigėrėtiną įspūdį. Pasibaigus dainoms, publikai be perstojo plojant, solistė buvo priversta savo programą pratęsti. Sodriai nuskambėjus paskutinė daina, daininkė ir akompaniatorė buvo įteiktos gėlių puokštės.

A. L. Tautinės Sąjungos L.A. Skyrius anksčiau visus didesnius parengimus darydavo didelėse nuomojamose salėse, kas būdavo surišta su didelėmis išlaidomis. Dabar jau įsitikinta, kad Tautinių Namų salė gali būti puikiai naudojama net baliaus pobūdžio parengimams. Tokių patogių namų turėjimas įgalino Tautinę Sąjungą išvystyti savo veiklą platesnėje skalėje, pagyvėjus judėjimas be tautinės ir kultūrinės reikšmės, duoda ir viena kitą atliekamą dolerį, kurį Tautinė Sąjunga nepanaudoja vien savo egzistencijai palaikyti, bet paleidžia jį ir į platesnius lietuvių išlaikyti dirvonus. Pasatruojametu buvo duota stipendija U.S.L.A. universitete lituanistinius mokslus studijuojančiam studentui. Ne be reikalo mūsų spaudoje dažnai akcentuojama, kad pagrindinis mūsų išeivijos tikslas glūdi ne gražioje kalbose, bet nuveiktuose darbuose. Tautinės Sąjungos L.A. Skyrius, suprasdamas tą konkrečios veiklos svarbą, turi tvirtus nustatytus ateities veikimo planus. Tuos planus įvykdyti, savo ne-nuilstamą darbą padeda to skyriaus ponios, be kurių pagalbos visas Tautinės Sąjungos veikimas būtų ne taip sėkmingas. Ypač pažymėtinos mūsų senosios išeivijos ponios: A. Nausėdienė (dabartinės V-bos narė), S. Vaitiek, A. Bajilienė ir K. Žilinskienė, kurios jau per ištisą eilę metų ne-nuilstamai dirba lietuvių išeivijos išlaikymo darbe ir gali būti pavyzdžiu net daugeliui naujųjų ateivių. Taip pat daug dėmesio ir padėkos yra nusipelnusios ir kitos Tautinės Sąjungos L.A. Skyriaus darbščiosios bitelės: Raibienė, Skirmantienė, Jurkunienė, Pamataitienė, Mažeikienė, Dūdienė, Puikūnienė, Latvėnienė, Gediminienė, Kiršonienė, Motiekienė, Statkienė ir kitos, kurių konkretūs darbas, kitiems net mažai pastebimas, yra įspaudęs gilią žymę Los Angeles lietuviškoje veiklos dirvoje.

* D.L.K. BIRUTĖS DRAUGIJOS Los Angeles skyrius ruošia didžiulį Pavasario balį, kurio programą atliks jauni ir gabūs Birutė ir Rimas Dabšiai. Anksčiau pažadėjusi išpildyti programą H. Swaggart susirgo. Birutietės ir šį kartą įdės daug širdies, kad balius tikrai pasisektų, nes kuo didesnis pelnas, tuo daugiau siuntinių pasieks lietuvių, kenčiančius už geležinės uždangos.

Balius bus geg. mėn. 23 dieną, 8 val. vakaro, Ukrainiečių kultūros centro slėje, 4315 Melrose Ave. Šokiams gros Krafo orkestras. Lietuviškai refrenus dainuos A. Mironas, šių metų Dirvos novelės premijos laureatas.

Staliukus užsisakyti pas: J. Žilevičienę 244-6792 arba S. Šakienę NO 5-6500.

Visi lietuviai, kuriems tik rūpi brolių ir sesių padėtis pavergtoje tėvynėje, kviečiami atsilankyti į balį.

V. Irl.

KARTOJAMAS VAIDINIMAS "KYLA VĖTRA UKANOSE"

Vytauto Alanto pjesė "Kyla vėtra ūkanose" kartojama Los Angeles Dramos Sadržio gegužės 17 d. 2 val. p.p. Šv. Kazimiero parapijos salėje. Režisuoja D. Mackialienė. Administracijai talkina S. Puikūnienė ir V. Pažūtis. Vasario 16 gimnazijai remti būreliai, Pelnas auksuojamas Vasario 16 gimnazijai.

• Naudokite savo naująjį ZIP Code numerį. Tai palengvinimas paštui ir mums. Tai kartu užtikrina greitesnį laikraščio ir korespondencijos pristatymą. Dirvos ZIP Code numeris yra 44103, tad laiškus prašome adresuoti sekančiai:

DIRVA
6907 Superior Ave.
Cleveland, Ohio 44103
Ir nepamirškite prie savo adreso pridėti savąjį ZIP Code numerį.

A + A EUGENIJUI DUBRAUSKUI

Australijoje staiga mirus, motinai p. F. DUBRAUSKIENEI ir žmonai p. N. VARNAUSKAI-TEI-DUBRAUSKIENEI nuosirdžią užuojautą reiškiam ir drauge liūdim

Dalia ir Jonas Maurukai

KOSTUI RADZIULIUI

mirus, Jo žmonai su šeima, seserims PAULINAI ir ELEONORAI su šeimomis, reiškiamo gilią užuojautą ir kartu liūdim

E. Kalvaitienė, V. Strockienė,
V. A. Andriušiai, A. O. Vilėniškiai

Grupė Chicago neolituany, išpildė meninę programą neseniai Chicagoje suruoštamame neolituany pobūvyje. Deklamuoja Jurkunaitė.

V.A. Račausko nuotrauka